

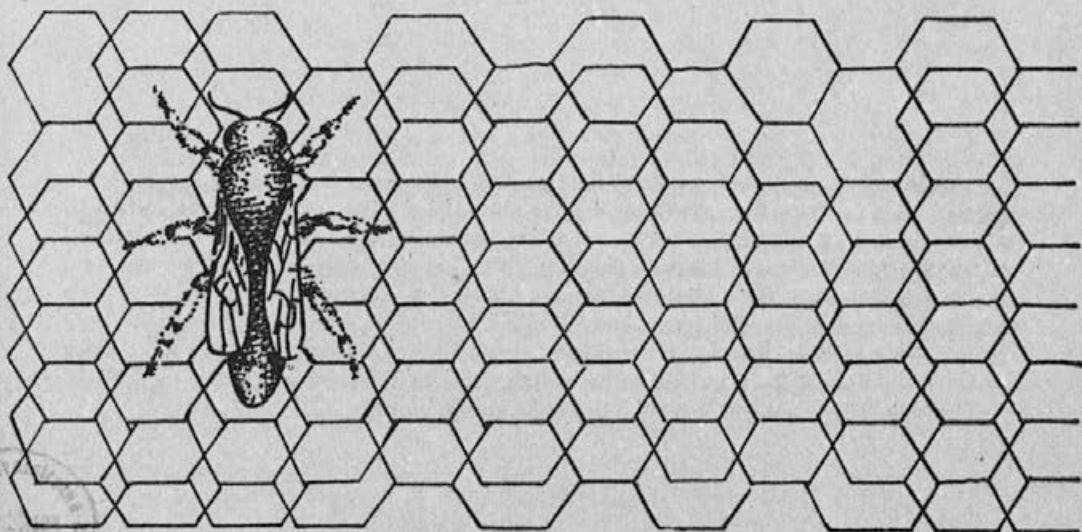
leto LXXII

št. 3

1970

slovenski čebelar

VSEBINA

Brezar: Delo pri čebelah v marcu	65
Valentin Benedičič: Tržišče z medom	68
Miroslav Kamenšek: Kirarjev panj	74
Lojze Lešnik: Ali malih čebelarstev res ne bo več	76
Lojze Kastelic: Na rob desete obletnice Zavoda za čebelarstvo	77
Dr. Jože Rihar: Čebelarji in vnovčevanje medu	80
Ivan Krajnc: Vzroki nazadovanja čebel	81

ZDRAVSTVENI KOTICEK

Dr. L. Kocjan: Nujnost pravilne uporabe izrazov v čebelarskem zdravstvu	82
Preprečevanje čebelnih bolezni z biološkimi prijemi (Apiacta, 3/69)	84

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

Čebeloreja v Sovjetski zvezi (prevod Julij Mayer). Opraševanje cvetja po čebelah (J. M.). Lovilnik za roje (J. M.). Čebelarska šola na Bavarskem (J. M.)	85
--	----

MLADI ČEBELARJI NAM PIŠEJO

Vlado Kmecl: Poročilo čebelarskega krožka osnov- ne šole »Franja Vrunča« Zg. Hudinja za leto 1968/69	87
---	----

NAŠA ORGANIZACIJA	88
-----------------------------	----

OSMRTNICE	95
---------------------	----

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 20,00 din, ga prejmejo zastonj. Izdaja ga Zveza Čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva cesta 3/II, tiska Tiskarna PTT v Ljubljani. Ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Julij Mayer, Martin Mencej, Boris Modrijan in Jožko Šlander. Glavni urednik Martin Mencej. Odgovorni urednik Boris Modrijan. Letna naročnina za nečlane 25,00 din, za inozemstvo 30,00 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 3,00 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Številka žiro računa pri SDK v Ljubljani.

Miklošičeva cesta, 501-8-268/1. Telefonska številka uprave ZČDS in SČ 20-208.

DELO PRI ČEBELAH V MARCU

BREZAR

Delo izven panja

Poglavitna spomladanska skrb čebelarja je nedvomno, da dobijo čebele v neposredni bližini svojega doma vodo, katere zelo veliko porabijo za pripravljanje hrane zalegi. Tega prevažnega dejstva se je za gotovo zavedal tov. Lobnik, ki je v februarški številki Slov. čebelarja opisal zelo dober napajalnik, ki naj bi služil v ta namen. Zdi pa se mi, da opisani napajalnik ne bi bil primeren za večja čebelarstva in tiste čebelarje, kateri imajo svoje čebelnjake daleč od doma, ali pa nimajo časa redno obiskovati svojih ljubljenk. Vodo v njem je treba namreč večkrat menjati in dodajati.

Za take čebelarje bi bila morda tale rešitev.

Do nedavna so strokovnjaki priporočali predvsem napajalnike s tekočo, oz. kapljajočo vodo, češ, da predstavlja napajališče s stoječo vodo preveliko nevarnost za razne okužbe. V zadnjem času pa so ugotovili, da čebelam mnogo bolj prija stoječa in preležana voda.

V ta namen izkopljimo v bližini čebelnjaka majhen bazen, nekakšno umetno mlakužo in jo zabetoniramo. Vanjo nanosimo — če je le mogoče — vodo, nekaj

mahu, alg in ostalega rastlinja ter nekaj blata iz kake druge prirodne mlakuže ali močvirja. V taki vodi je namreč nešteto raznih mikroorganizmov, praživalic in zarodkov ličink od mnogih žuželk. V taki vodi se kaj hitro zarede še razne dvoživke, žabe in pupki. Vsa ta živa bitja vodijo v svojem okolju neizprosno boj za obstanek. Žrejo se med seboj, kaj hitro pa opravijo tudi z vsakim prišlekom, ki je nesposoben poseči v ta boj, pa naj bo to tros Noseme apis, ali pa cela, okužena čebela. Na ta način se voda v takem napajalniku najtemeljiteje razkužuje ter čisti in ni bojazni za razne okužbe. Naša skrb je le, da v mlakuži ne zmanjka vode, kar pa se redko zgodi spričo dejstva, da se v njej nabira vsa podnebna voda. Dobro je, če dodamo vodi malo soli, do 1 kg na 1 m³ vode.

Zadnji čas je, da pred čebelnjakom odkidamo sneg in ga na daleč potrosimo s senenim drobirjem, pepelom ali plevami, seveda, če ga je še kaj pred čebelnjakom.

Če zamede novo zapadli sneg žrela panjev, ga ne odstranuj, temveč ga pusti na bradah, da dobijo čebele na njem prepotrebno vodo, po katero ne morejo iz panja.

DELO V PANJIH

V marcu po navadi že nastopijo zaporedni topli dnevi, ko se temperatura dvigne preko 10 stopinj nad ničlo. Take dneve je potrebno izkoristiti za prve preglede.

Še pred začetkom pregledovanja si pripravimo kartončke, katere z risalnim žebličkom pričvrstimo na vrata panja. Nanje skrbno zapišemo, kar smo pri pregledu ugotovili: zalogo hrane, (v tem času mora imeti panj še več kot polovico zimske zaloge, tj. 6—8 kg medu), količino zalege, kakovost in strnjenost zalege ter s tem v zvezi kvaliteto matice in eventualno obolelost, oz. sum na obolelost čebel. Mimogrede še očistimo podnice panjev.

Družinam, katerim v tem času primanjkuje hrane, je najbolje dodati medene sate, katere — če jih nimamo v rezervi — dobimo v drugih panjih, ki so s hrano bolj založeni. Če pa tudi teh ni, nalijemo v sate malo bolj goste sladkorne raztopine in jih dodamo družini čim bližje gnezda. Za dražilno krmljenje so bolj priporočljive pogače ali sladkorno testo. Nekateri v tem času še ne priporočajo v krmne pripravke dodajati cvetnega prahu, ker baje pospešuje njegova prisotnost v hrani razvoj nose mavosti.

Nestrnjena zalega v panju nam pove, da z matico nekaj ni v redu. Če je družina tudi slabo živalna, jo raje pridružimo drugi, z boljšo matico. Isto napravimo tudi z brezmatičnimi družinami in družinami, katere imajo matico neoplojeno. To spoznamo po nagubani, trotovski zalegi, v kolikor nismo tega že preje ugotovili po obnašanju čebel.

Važno je, da po vsakem odpiranju in pregledovanju panja tega zopet toplo odenemo, kajti v tem času rabijo čebele za vzrejo zalege mnogo in stanovitne toplote. Pri tem moramo seveda zamenjati toplotni material, ki je postal preveč vlažen, ali celo moker.

Ukrepi zoper obolelosti.

V kolikor nismo ugotovili zdravstvenega stanja z mikroskopiranjem, nam o tem lahko mnogo pove opazovanje čebel med zimskim spanjem in prvi pregled. Nosemave čebele v panjih močneje šumijo in pogosteje izletavajo iz panjev, ne glede na mraz in zunaj umirajo. Podnice takih panjev so na debelo nastlane z

mrtvicami. Pršičave čebele spoznamo najlaže, če jih opazujemo, kako izletijo, se vsedejo na tla, potem pa zaman poskušajo vzleteti, kljub temu, da je zunaj toplo.

Po hudi gnilobi obolelo zalego ugotovimo seveda lahko šele pri prvem pregledu. Prav tako lahko gnilobo. Družino s hudo gnilobo je najbolje uničiti, (sežgati) s satjem vred. Lahko pa jo tudi izoliramo in zdravimo. Izolirani družini pokladamo sladkorno testo z dodatkom termicina ali sulfatiazola.

Proti noseimi se borimo z dodajanjem fumidila-B, ali noseimaka, sladkorni raztopini. Satje pa razkužujemo z očetno kislino. Takega razkuževanja ne priporočam preveč, ker nam kislina razje žico s katero smo zažičili satnico tako, da se tako satje potem rado trga.

Proti pršiči dimimo čebele s folbeksom.

(Pripominjam, da v zadnjem času strokovnjaki vse manj priporočajo zdravljenje čebel z različnimi več ali manj reklamiranimi zdravili, pač pa poudarjajo potrebo po preventivi v obliki nenehne skrbi za pomlajevanje družine. Če pa že imamo čebele obolele, potem bo — po mojih izkušnjah — z dodajanjem česnovnega izvlečka dosežen prav tak, ali pa še boljši uspeh, kot z dragimi zdravili. Sploh priporočam dodajanje česnovnega soka sladkorni raztopini pri vsakem krmljenju, tako pomladanskem, kakor tudi jesenskem.)

V tem času nekateri čebelarji stimulirajo družine za intenzivnejše delo z antibiotiki. Na 1 liter sladkorne raztopine damo 200.000 edinic penicilina, ali 100.000 edinic biomicina.

Splošna navodila.

V marcu praviloma čim manj odpiramo panje. Če družina mirno ždi v zimskem gnezdu in smo gotovi, da ima dovolj hrane, je bolje, da je ne prgeledujemo. To priporočam predvsem starejšim čebelarjem, kateri že s prisluškovanjem ugotove počutje družine.

Pri pregledovanju imejmo panj kar najmanj odprt. Tudi sate z zalego ne imejmo predolgo zunaj panja, posebno ne na prepihu, da se preveč ne razhlade! Osnovno navodilo za mesec marec naj nam bo, da pustimo čebele v tem času kar najbolj pri miru, da si v miru in topleni gnezdu vzrede prve generacije mladice s kar najmanjšo porabo skopo odmerjene energije svojih teles. Seveda pa se ne smemo odtegniti najnujnejšim opravilom, katera se ujema s tem časom.

Nekatera praktična navodila.

Kuhanje pogačic: V 1 liter zavrete vode vsuj 4 kg sladkorja in mešaj, da se raztopi. Zatem dodaj še 1 kg sladkorja in kuhaj toliko časa, da se tekočina zbistri. Dodaj še pol kg medu, ohladi tekočino na 85 stopinj in vlij v pripravljene modele. (Francoski recept). Sladkorno testo naredimo tako, da pripravimo 4 petine sladkorne moke in 1 petino precej segretega medu. Med vlijemo v polovico celotne količine sladkorne moke, ostalo polovico pa dodajamo med mešanjem, dokler ne dobi testo kolikor toliko obstojno obliko.

Sladkorno raztopino s česnovim izvlečkom priredimo tako, da v dveh litrih vode izperemo dva srednja, stolčena stroka česna in v tej vodi raztopimo za spomladansko krmljenje 3 kg, za jesensko pa 2 kg sladkorja.

Slabo čebeljo družino pridružimo močnejši tako, da odstranimo matico, katero mislimo likvidirati, zatem pa brezmatično družino osujemo na osipalnik, s katerega se čebele spraše v gnezdo matične družine. Njej smo poprej dodali tudi ometene sate z zalego.

Brezmatične družine je najbolje dodati na ta način, da ometemo sate s čebelami pred žrelo drugega, ali drugih panjev, v katere si potem čebele izprosijo vstop.

Vsebino fumidila-B raztopimo v čaši tople vode in pomešamo z 19 litri pripravljene sladkorne raztopine.

Pršičave čebele dimimo s folbeksom 8-krat v presledkih enega tedna.

Panju zapremo žrelo, prižgemo in takoj ugasnemo pol do en gram folbeka na pivniku ter panj zapremo. V njem tli pivnik kakih 10 minut, panj pa naj ostane zaprt nekaj več kot pol ure.

TRŽIŠČE Z MEDOM

VALENTIN BENEDIČIČ

Cene življenjskim potrebščinam na prostem tržišču se ravnaajo po zakonitosti, ki deluje med ponudbo nekega blaga in povpraševanjem po njem. Velike ponudbe blaga povzročajo padanje cen, malo blaga in povpraševanje po njem pa naraščanje. Tudi cene medu se ravnaajo na prostem tržišču po tej zakonitosti tako doma kakor v inozemstvu. V nekaterih primerih, ko naraščajo cene blagu, ki je nujno potrebno za vsakdanjo rabo (npr. sladkor, moka itd.), intervenira proti dviganju cen država, in sicer navadno tako, da ali postavi tako blago na trg iz lastnih zalog ali pa iz uvoza.

Med našimi čebelarji je bilo v zadnjih dveh letih veliko negotovanja zaradi cen medu. Kot krivca padanja cen medu so navadno, ne da bi se poglobili v ta problem, dolžili trgovsko podjetje Medex. Tudi časopis »Delo« je prineslo tako kritiko k ceni medu. Temu negotovanju in kritiki v časopisju pa je v veliki meri vzrok nepoznavanje razmer na tržišču z medom. Za stvarno in nepristransko osvetlitev razmer v prometu z medom in s tem njegove cene pa je treba poseči globlje v to problematiko, jo podrobno analizirati in na podlagi analize ugotoviti, kakšne so možnosti za izboljšanje stanja.

Sedanje stanje tržišča z medom v Zvezni republiki Nemčiji in s tem posredno tudi svetovnega tržišča z medom je zelo jasno in prepričljivo prikazal predsednik Bavarske deželne zveze za čebelarstvo Freudenstein na zborovanju bavarskih čebelarjev v Bambergu dne 13. in 14. septembra 1969. Zborovanja se je udeležilo nad 2000 čebelarjev. Vsa razprava se je sukala predvsem okrog tega, kako obdržati težko priborjeno višjo ceno domačemu — nemškemu medu nasproti cenenemu uvoženemu medu iz prekmorskih in evropskih vzhodnih dežel ter še posebej nasproti ceni medu dežel članic Evropske gospodarske skupnosti. Pri tem so ugotavljali, da se je višja cena domačega medu še najbolj trdno držala zaradi zaščitene enotnega kozarca za med, ki ga je vpeljala Nemška zveza čebelarjev že leta 1927. Vsi čebelarji, ki uporabljajo enotni kozarec za med, so namreč pod stalnim strogim nadzorstvom in jih zadenejo občutne denarne kazni ter druge težke posledice v primeru, če se ugotovi, da so uporabili enoten kozarec za med, ki ne ustreza predpisanim pogojem. Kontrola Nemške zveze čebelarjev nad uporabo enotnega kozarca za med je stalna in ima z njo letno okrog 40.000 nemških mark (13.661.200 S-din) stroškov.

Predsednik Bavarske zveze čebelarjev je rekel med drugim: »Stanje bavarskega čebelarstva je resno. Nastala je prava invazija cenenega medu iz uvoza. Po pogodbi v Rimu pa pride v prihodnje v poštev še tržni red z medom Evropske gospo-

darske skupnosti, katerega nikakor ne bomo mogli preprečiti, če bi si še toliko prizadevali. Stojimo pred veliko krizo v prodaji medu. Čebelarji iz drugih držav članic Evropske gospodarske skupnosti nam zavidajo visoko ceno našega medu in pravijo: napravimo še mi enotni kozarec za med 'Evropske gospodarske skupnosti'; potem bomo tudi mi dosegli boljšo ceno. **Kljub vsemu našemu prizadevanju pa si moramo biti na jasnem, da bo v prihodnjih letih tendenca v ceni medu šla navzdol.**» Kriza v prodaji medu je nastala tudi zaradi zelo dobre letine v Zvezni republiki Nemčiji v letu 1968 in deloma tudi v letu 1969. Organizacija je ponudila 60 centov gozdnega medu poslovalnicam v Porurju po ceni 300 DM za en cent. Poslovalnice pa so odgovorile domala vse enako, da imajo dovolj ponudb medu enake kvalitete neposredno od bavarskih čebelarjev in to po ceni 230—250 DM za en cent.

Zborovanje je pozdravil tudi predsednik Nemške zveze čebelarjev dr. vet. F. Gnädinger. Poudaril je, da morajo nemški čebelarji vse poskusiti, da bi obdržali svojo višjo ceno v morju uvoženega medu z nizkimi cenami. Za to, da bodo potrebni veliki napor. Ta problem, da je pač podoben mnogim drugim ravno na področju kmetijstva. Omenil je tudi, da so znanstveniki ugotovili, da vsebuje med snovi, ki uničujejo bakterije in da je takih snovi več v temnem medu kakor v svetlem. Dalje je omenil, da vsebuje med tudi še cvetni prah in pelod. To so moški oplodilni organi rastline, ki imajo ravno tako svoje učinkovite snovi, saj sodelujejo pri nastanku novega rastlinskega življenja. Žal, pa niso te snovi do sedaj dovolj raziskane, ker so te raziskave drage (Imkerfreund šte. 11/1969).

Ob priložnosti državne razstave vrtnarstva in čebelarstva v Olomucu v Češkoslovaški oktobra leta 1968 je zasedala pod predsedstvom generalnega sekretarja Češkoslovaške zveze čebelarjev S. Kodona specialna delovna skupina za organizacijska in gospodarska vprašanja stalne strokovne komisije za čebelarstvo gospodarstvo pri Apimondiji — Mednarodni zvezi čebelarških združenj. **Ugotovila je, da je v mnogih deželah visok presežek medu.** Član te delovne skupine iz Zvezne republike Nemčije W. Melzer je apeliral na ostale člane, naj vplivajo na to, da bi spravila v denar vsaka dežela svoj pridelek medu po možnosti v lastni deželi; v vsakem primeru pa, da bi dvignila s primerno propagando potrošnjo domače proizvodnje medu. Premisliti je treba tudi, če bi bila mogoča kakšna meddržavna koordinacija, da ne bi bile posamezne dežele oškodovane zaradi razlik v ceni medu (Allgemeine Deutsche Imkerzeitung šte. 1/1969).

V Soltauu v Zvezni republiki Nemčiji je bilo 28. decembra 1968 posvetovanje nemških poklicnih čebelarjev. Tema posvetovanja je bila: Čebelarji in tržišče z medom — pritisk uvoza medu iz Vzhodne Nemčije.

Sprejeli so naslednje sklepe:

1. uvesti je treba natančnejšo kontrolo medu, uvoženega iz vzhodnih dežel;
2. proučiti pot medu od proizvajalca do potrošnika;
3. izravnati zaloge medu med čebelarji;
4. urediti vprašanje predujmov — posojil na zaloge medu pri Rajfajznovkah

— podeželskih hranilnicah in posojilnicah (Allgemeine Deutsche Imkerzeitung šte. 2/1969).

Ti sklepi dajo veliko misliti. Vse kaže, da je zašel promet z medom tudi v Zvezni republiki Nemčiji zaradi opisanih razmer v slepo ulico. Letna poraba medu v Zvezni republiki Nemčiji je ta čas okrog 70.000 ton, od tega 12—15.000 ton iz lastne proizvodnje in blizu 60.000 ton iz uvoza. Še leta 1965 je Zvezna republika Nemčija uvozila več medu kakor vse druge države skupaj. Zato vplivajo razmere na njenem tržišču z medom tudi na tržišča držav izvoznic, torej tudi na naše trži-

šče. Zadnji čas je začela uvažati med v večjih, seveda nasproti Zvezni republiki Nemčiji še vedno relativno majhnih količinah tudi Japonska, ki je podobno kakor Nemčija industrijsko zelo razvita dežela.

O problematiki tržišča z medom in o ceni medu je razpravljal večkrat tudi Izvršni svet Apimondije — Mednarodne zveze čebelarških združenj. Na sejah od 10. do 15. 2. 1965 v Bukarešti je obravnaval polnolastno ceno medu kot zelo važen dejavnik za razvoj čebelarstva. Sprejet je bil sklep, da se ustanovi posebna delovna skupina z nalogo, da predloži kongresu ukrepe, ki naj bi jih izvršil Izvršni svet. Ta posebna delovna skupina je bila med tem že ustanovljena in se je sestala po teh vprašanjih, kakor smo že navedli, leta 1968 v Olomucu v Češkoslovaški.

Izvršni svet Apimondije je pozneje še večkrat razpravljajal o ceni in o tržišču z medom. Vendar pa do zdaj še ni našel ustreznega izhoda za uspešno reševanje tega ta čas po vsem čebelarskem svetu najbolj zaostrenega in hkrati najbolj zapletenega problema. Tudi XXII. Mednarodni čebelarski kongres v Münchnu leta 1969, ki je imel na programu proučevanje te problematike, ni prinesel nič novega. Po predlogu prezidenta Apimondije prof. V. Harnava na seji Izvršnega sveta Apimondije v Parizu februarja 1969 naj bi se ustanovil majhen gremij čebelarjev, znanstvenikov in trgovcev, ki naj bi se ukvarjal s problematiko tržišča z medom. Gremij naj bi obdelaval naslednja področja v zvezi z medom, seveda v svetovnem merilu:

1. Garancijo za enakomerno dobre kvalitete medu, pridelek medu, skladiščenje;
2. dvig pridelovalnih metod za doseg večje rentabilnosti;
3. propagando za uživanje medu;
4. znanstvene raziskave medu, s čimer bi bile ustvarjene nove spodbude za razširitev kroga uživalcev medu.

Odkod in po kakšni ceni pritiska med na mednarodno, zlasti na najbolj iskano nemško tržišče z medom, zaradi česar je oviran tudi izvoz našega medu?

Prekomorske dežele:

Argentina, kateri očitajo krivdo za svetovni padec cene medu, je pojasnjevala vsem čebelarjem sveta vzroke padcu cen medu v posebni poslanici, objavljeni v Apiacti števil. 2/1967 — glasilu Apimondije — takole:

Po podatkih za sezono leta 1962/63 je bila cena našemu medu 300—400 \$USA za tono (375—500 S-din) CIF evropska uvozna luka. Ta cena je padla na 220—230 \$ USA za tono (275—287.50 S-din/ki) v sezoni leta 1964/65. Utemeljitev tega padca je pojasnila enostavno: **Ponudba medu je prekorajčila povpraševanje po njem** (zakonitost oblikovanja cen na prostem tržišču). Doma jim je preostala presežek okrog 20.000 ton medu, to je nad 5-kratni povprečni letni pridelek medu v Jugoslaviji. Z intenzivno propagando so potem dvignili letno porabo medu doma na osebo od 250 na 600 gramov. Za organiziranje propagande je prispeval vsak čebelar na vsak panj po 1 kg medu. Na seji federacije argentinskih čebelarjev dne 22. 10. 1966 je bil potem sprejet sklep, da ponudijo med po 300 \$ USA za tono (375 S-din/kg) CIF evropska uvozna luka.

Mehika:

Proizvodnja medu v Mehiki se je dvignila od 11.000 ton v letu 1956 na 33.000 ton v letu 1966. Izvoz se je povečal v enakem razmerju. Obstajajo še velike možnosti za nadaljnji razvoj čebelarstva. Doma porabijo letno na osebo le 100 do 125 g medu. Trdijo, da ni nobenih možnosti, da bi dvignili domačo porabo. 80 % pridelka gre v izvoz. Povprečno pritiska na mednarodno tržišče s 24.000 tonami letno,

kar je nad 6-kratni letni pridelek Jugoslavije. Odkupna cena na domu pridelovalcev medu je 5,5 do 8 centov, to je 151,75 do 221,25 S-din/kg (Apiacta štev. 4/1968).

Kanada pritiska na mednarodno tržišče letno z okrog 15.000 tonami. Dobavo medu ima izredno dobro organizirano na tekočem traku, tako da je njihov med na mednarodnem tržišču vedno na zalogi.

ZDA so največji pridelovalec medu na svetu. Povprečni letni pridelek medu je 110.000 ton. Cena na domačem tržišču je že od leta 1948 domala nespremenjena, to je približno 17,9 centra 1 livra ali 39,4 centa 1 kg, to je 492,50 S-din po uradnem tečaju: § = 1250 S-din. Cena na domačem tržišču je torej precej boljša kakor v drugih ameriških državah. Glede na velike pridelke, ki jih imajo ZDA, pa izvoz zaradi velike porabe medu doma procentualno ni tako pomemben (Apiacta štev. 4/67).

Znatne količine medu uvozi Zvezna republika Nemčija tudi iz Kitajske. Tako je bila Kitajska leta 1965 s 4950 tonami v ZRN izvoženega medu na drugem mestu, takoj za Mehiko s 13.750 tonami.

Med izvozniki medu v Zvezno republiko Nemčijo je tudi naša država. Izvažamo ga predvsem iz Slovenije, in sicer hojavec, ki si je že pridobil sloves na tem tržišču.

V zvezi s stanjem na tržišču z medom naj navedemo pregled o gibanju odkupnih cen medu, po katerih ga je odkupovalo Trgovsko podjetje Medeks od leta 1965 dalje po uveljavitvi gospodarske reforme do vključno leta 1969:

Tek. št.	Vrsta medu	1965		1966		1967		1968		1969	
		cena S din	index	cena S din	index	cena S din	index	cena S din	index	cena S din	index
1	cvetlični	470	100	630	134	630	134	600	127,65	600	127,65
2	kostanjev	470	100	630	134	630	134	500	106,38	500	106,38
3	lipov	490	100	630	128,57	630	128,57	600	122,44	600	122,34
4	akacijev	490	100	630	128,57	630	128,57	600	122,44	630	128,57
5	žajblov	510	100	650	127,45	650	127,45	650	127,45	650	127,45
6	gozdna masa	550	100	750	136,6	750	136,6	650	118,18	650	118,18
7	smrekov	550	100	750	136,6	750	136,6	650	118,18	700	127,27
8	hojev	590	100	800	135,59	800	135,59	700	118,64	700	118,64

Iz pregledne tabele je razvidno, da so se odkupne cene iz leta 1965 po uveljavitvi gospodarske reforme leta 1966 zelo dvignile. Če označimo cene leta 1965 z indeksom 100, potem vidimo, da so se dvignile na indeks 127,45 pri žajblovcu do indeksa 136,6 pri gozdni mani oziroma smrekovcu (lekanija). Te cene so ostale nespremenjene tudi v letu 1967, čeprav so se pojavili na svetovnem tržišču že močni znaki bližajoče se krize v prodaji medu. V letih 1966 in 1967 so pri nas veliko razpravljali in tudi pisali v dnevnem časopisu o ugodnih posledicah gospodarske reforme na naše kmetijstvo, kamor štejejo tudi čebelarstvo. Kako so se oblikovale cene za kmetijske pridelke zlasti v živinoreji in tudi v čebelarstvu ne dolgo po dvigu cen, nam je le predobro znano. Saj je prišlo celo do opuščanja reje posameznih starostnih kategorij govedí, zlasti na družbenih posestvih, ker se jim pač ni izplačalo. Zanimivo je, da se je najmanj dvignila cena žajblovcu — na indeks 127,45. Ta cena pa je ostala edina do danes nespremenjena. To je znak, da ima žajblovec že doma širok krog potrošnikov in je zato po njem stalno povpraševanje. Po padcu cen v letu 1968 sta se popravili v l. 1969 le ceni za akacijev med in za čisti smrekovec od lekanij. Za nas je bil v l. 1968 zanimiv odkup manovca, kate-

rega so morali čebelarji hitro točiti, ker bi se jim sicer strdil v satju. Jeseni l. 1968 smo se namreč zaradi ogleda čebelarske šole oglasili pri Koroški deželni zvezi za čebelarstvo in pri Čebelarski zadrugi v Celovcu. Zanimali smo se, po čem plačujejo trdi manovec. Odgovorili so nam, da ta med, ki mu pravijo melicitoza, sploh ne odkupujejo. Naši čebelarji so se potemtakem pri prodaji tega medu, katerega so največ pridelali, še kar dobro odrezali. V l. 1969 pa je že nastopila diferenciacija v odkupni ceni, in sicer v prid tekočemu smrekovcu od lekanih. Toliko o gibanju posameznih vrst medu v zadnjih petih letih.

Prvi začetki sedanje krize na svetovnem tržišču z medom segajo nazaj v leto 1965. Z večanjem proizvodnje medu v nekaterih sicer nerazvitih državah se je kriza še stopnjevala, ker se vzporedno ni večala tudi poraba medu. Stanje na našem tržišču pa se je vidno poslabšalo zaradi dobre letine hojevca leta 1968 v Nemčiji.

Poglejmo še, kako velik je razpon med odkupno in prodajno ceno pri Trgovskem podjetju Medeks in ga primerjajmo z zadevnim razponom pri trgovskih podjetjih z enako trgovsko dejavnostjo v Češkoslovaški. Za Trgovsko podjetje Medeks bomo vzeli razpon v cenah v letu 1968; za Češkoslovaško pa v letu 1963, ko je bil v Pragi XIX. Mednarodni čebelarski kongres in razpolagamo s podatki za to leto. Glede na količine odkupljenih posameznih vrst našega medu po cenah od 600 S-din do 700 S-din v l. 1968 (izvzet je kostonjev med), lahko vzamemo kot osnovo za povprečno odkupno ceno 650 S-din in jo označimo z indeksom 100. Za točen izračun povprečne odkupne cene medu bi sicer potrebovali tudi točne podatke o vseh količinah posameznih vrst odkupljenega medu. Vemo pa, katere vrste medu so bile odkupljene v večjih količinah. Zato se lahko zadovoljimo z na opisani način ugotovljeno povprečno odkupno ceno v prepričanju, da bi bila v primeru uporabe točnih podatkov stvarna povprečna odkupna cena kvečjemu višja in bi bil zato razpon med obema cenama še manjši.

Slovenija — podjetje Medeks l. 1968 — povprečna odkupna cena medu	650 S-din/kg indeks	100
prodajna cena na drobno — rinfuza — (brez posode)	830 S-din/kg indeks	127.69
prodajna cena na drobno v kg kozarcih	920 S-din/kg indeks	141.53
Češkoslovaška trgovsko podjetje l. 1963 — povprečna odkupna cena	20 Kč/kg — indeks	100
povprečna prodajna cena na drobno v kg kozarcih	30 Kč/kg — indeks	150

Iz navedenega primera vidimo, da ima podjetje Medeks manjši razpon in zaradi tega bolj tesen prostor za manevriranje ter da mora zato posvetiti več pozornosti racionalizaciji poslovanja, da bi moglo zadostiti družbenim obveznostim in interesom podjetja ter zagotoviti delovnemu kolektivu primeren osebni dohodek.

Kakor vse kaže, se razmere na svetovnem tržišču z medom v bližnji prihodnosti še ne bodo popravile. Zato je treba nujno ukrepati v smeri izboljšanja razmer na domačem tržišču. Argentina npr. je dosegla s propagando lepe uspehe. Za propagando pa je potreben denar. Tega pa Zveza nima. Zvezna članarina zadošča namreč — ta čas zaradi podražitve papirja — komaj za naše glasilo. Izkušnje pa nam kažejo, da je mogoče tudi pri nas s propagando dvigniti porabo medu. Trgov-

sko podjetje Medex je namreč s stalno propagando po radiu ter z izdajo propagandne literature v sodelovanju z Zvezo dvignilo prodajo od 143 ton v letu 1962 na nad 1000 ton v letu 1968.

Poleg propagande za večje uživanje medu doma pa je za stabilizacijo boljših cen našega medu zelo pomembno tržišče z medom v Zvezni republiki Nemčiji. To tržišče, na katerega postavljamo zlasti hojev med, moramo še dalje obdržati ter na njem prodajo našega medu še povečati in popestriti. Potrošniki medu so vedno bolj zahtevni in vedno bolj povprašujejo po sortnem medu. Precej našega medu je nemška trgovina že zavrnila oziroma ga ni plačala po ceni za hojev med, ker so analize pokazale v njem prevelike količine kostanjevega cvetnega prahu. Pri nas so precejšnje možnosti za pridelovanje sortnega medu kot: akacijev, smrekov (od lekanij), hojev, lipov in žajbljev, v Liki: šetrajev in v ZRN visoko cenjeni med jesenske rese. Na dalmatinskih otokih je mogoče pridelati še čisti rožmarinov med in nekatere druge. Če bomo v prihodnje posvetili več pozornosti pridelovanju sortnega medu, bomo tak med lažje in bolje prodali tako na domačem kakor tudi na zunanjem tržišču.

Za vse to pa nam je potrebno izobraževanje, znanje in uporaba znanja v praksi. Skratka, potrebno nam je dobro strokovno vodstvo. Ko bomo znali pridelovati sortne kvalitetne vrste medu, mora dobiti ta ustrezno pakirani med svoje ime »slovenski med« z zaščitno znamko. Vzporedno bo treba gledati tudi na to, da bodo čebelarje potrebsčine, zlasti kovinski deli, ki pridejo v stik z medom, ustrezali sodobnim sanitarnim predpisom.

Naše čebelarstvo stoji tedaj v zvezi z vnovčevanjem medu pred velikimi nalogami, ki pa jih bo zmoglo le z dvigom strokovne ravni čebelarjev, seveda če bomo tudi finančno dovolj močni. Živimo v času, ko se pri reševanju različnih problemov ves svet zateka k sodelovanju in raznovrstnim integracijam na različnih področjih človekove dejavnosti. Pri Organizaciji združenih narodov delujejo že številne ustanove humanega značaja. Dela teh ustanov ne morejo več ovirati državne meje in države se trudijo, da se vključijo v njihovo dejavnost. Tudi čebelarstvo se prek Apimondije in FAO hitro vključuje v ta svetovni proces. Temu procesu se tudi slovensko čebelarstvo ne bo moglo in tudi ne bi smelo izogniti. Važno je predvsem, kako se bomo vključili. Ali bosta naše znanje in uporaba znanja dovolj razvita, da se bomo lahko vključili kot enakovredni delovni partnerji, ali pa bomo ostali nekje daleč zadaj.

Zusammenfassung

Der Honigmarkt

Schon im Jahre 1965 wurden die ersten Anzeichen einer Honigkrise am Weltmarkt erkennbar. Die Überseeländer Mexico, Argentinien und Canada, aber auch die Oststaaten, warfen grosse Mengen Honig auf den Markt. Für diese Staaten war der deutsche Honigmarkt äusserst interessant, da er jährlich an 60.000 Tonnen Fremdhonig aufnimmt. Die gute Honigernte des Jahres 1968. und zum Teil auch die des Jahres 1969. erschwerte die Lage am heimatischen Markt. Kenner am Welthandel sehen eine weitere Senkung des Honigpreises entgegen. Dazu ist mit der baldigen EWG — Honigmarktordnung zu rechnen, nach der Honig dieser Länder den Vorzug geniessen wird. Gleichzeitig wird der Honigertrag in den Überseeländern noch gesteigert, der Konsum des Honigs aber damit nicht den Gleichschritt hält. Die Regelung der Krisis liegt einzig in der Steigerung des Honigkonsums mit gleichzeitiger Steigerung der einheimischen erstklassigen Sortenhonige, nach denen die verwöhnteren Konsumenten bereits heute greifen.

V strokovnih revijah je bilo porabljenega že veliko tiskarskega črnila, še več pa je bilo in je še razpravljanja o tem, kateri panj najbolj ustreza našim razmeram. Ta razglabljanja so znak, da čebelarji stremimo k napredku ter želimo odpraviti pomanjkljivosti, katere opazamo pri dosedanjem načinu čebelarjenja in čebelnih panjih. Eni še vedno prisegajo na AŽ-panj, drugi na LR, tretji ne vem na katerega. Dejstvo pa je, da vsakemu panju lahko očitamo določene pomanjkljivosti ali celo napake, popolnega panja ni in ne bo. Želimo pa imeti čim boljšega, takega, s katerim bi dosegli pri relativno malem vlaganju sredstev in dela čim boljši uspeh.

Od dobrega panja pričakujemo, da omogoči:

1. Dobro in lahko zazimovanje,
2. dober razvoj, pravočasno močne in zdrave nerovice družine,
3. čim manj in čim lažje delo pri opravljanju,
4. priročnost pri selitvi in dobro počutje čebel med selitvijo,
5. možnost zlaganja v skladovnice, in končno,
6. da ni prekompliciran in predrag.

Iz izkušenj smo prišli do zaključka oz. spoznanja, da mora dober panj izpolnjevati tudi naslednje pogoje:

- a) dovolj prostoren mora biti,
- b) imeti mora dobro toplotno izolacijo,
- c) imeti mora dobro zračenje in prostor, kamor se čebele lahko umaknejo,
- d) plodiščni okviri morajo biti visoki,
- e) mediščni okviri nizki,
- f) neoviran prehod čebelam iz plodišča v medišče,
- g) enostavno širjenje in zoževanje gnezda,
- h) pri pregledih čim manj mečkanja čebel in čim manj vznemirjanja družine.

Franc Kirar, velečebelar, doma iz Malečnika pri Mariboru, čebelarji več kot 50 let. Bogate izkušnje in velika razgledanost sta mu pripomogli, da je po svoji zamisli konstruiral panj, ki se po njem imenuje »KIRAR«. Omenjeni čebelar čebelarji v teh panjih že vrsto let kot poklicni čebelar z velikim številom panjev. Mnogi čebelarji v okolici Maribora so uvideli prednosti omenjenega panja ter je teh že skoraj tisoč v uporabi. Z dovoljenjem tov. Kirarja želim s tem člankom seznaniti širši krog čebelarjev o njegovem dosežku. Avtor sam bi napravil to bolje. Upam, da bo to v bližnji prihodnosti tudi storil. Po osnovni zamisli je Kirarjev panj nakladni panj, prilagojen našim potrebam, da ga je možno uporabljati oziroma zlagati v skladovnico.

Ohišje je izdelano iz smrekovih ali lipovih desk debeline 24 mm. Zaradi delovanja lesa so deske široke največ 120 mm, na stenah imajo utore. V utorih so vložene letvice, za lepljenje se uporablja hladno lepilo, odporno proti vlagi. Zunanje mere ohišja so: širina 485 mm, globina 610 mm, višina 752 mm.

Plodišče. Stavba je topla, okvirov 11 + gradilnik. Notranje mere okvirov: višina 302 mm, širina 403 mm, osna razdalja 36 mm, širina ulic 13 mm. Dimenzije letvic: zgornja 403 × 28 × 16 mm, spodnja 403 × 23 × 14, stranski 332 × 23 × 10 mm. Okvirji so obešeni v C profilnih tračnicah, zato je zgornja letvica ob straneh opremljena z žebli. Tudi razdalja med posameznimi okviri je dosežena tako, da sta na eni strani zgornje letvice zabita dva žeblija 8 mm iz letvice, enako na spodnji letvici, 13 mm iz letvice.

Pokrov služi za pokrivanje plodišča, po vstavitvi naklad pa za pokrivanje teh. Napravljen je iz dveh, med seboj lepljenih lesenitnih plošč dim. $450 \times 436 \times 4$ mm. Plošči sta na sprednji strani ojačeni s trdo letvico $436 \times 30 \times 10$ mm, ob straneh, 20 mm od roba, pa s trirobno trdo letvico višine 10 mm. V pokrovu je odprtina $\varnothing 80$ mm, predvidena za krmljenje. Pokrita je z lesenitno ploščo.

Medišče sestoji iz dveh predalčnih nastavkov. V vsakem nastavku je 8 mediščnih okvirov, zunanja mera teh je $393 \times 145 \times 44$ mm. Stavba je mrzla, okviri imajo vodila T oblike, razmak med okviri je dosežen z utori v prednji zadnji steni predala. V okvire je vgrajena Alu pločevina debeline 0,60 mm, na njo je obojestransko nanešena satna osnova. Matica celic mediščnih satov ne zaleže zaradi njihove globine in pravokotne lege glede na plodiščne sate. Mediščno satovje ostane vedno deviško.

Matične rešetke ni.

Veranda je za prednjo panjsko končnico. Normalno je zaprta, odpremo jo samo ob daljših prevozih, za kar je namenjena, temu namenu služi tudi zgornje ventilacijsko okno.

Iz priloženih skic si panj lahko predočite. Za izdelavo pa je že potrebno imeti delavniški načrt v večjem merilu, ali pa že izdelan panj. Oboje lahko dobite v poslovalnici Čebelarkega društva Maribor, Tirševa ul. št. 26. Interesenti morajo pri naročilu navesti točen naslov in število kopij. Načrte dobijo po povzetju, stroški za eno kopijo so 10 N din.*

Prednosti Kirarjevega panja so:

1. Dober in zgoden razvoj družine,
2. pri pravilnem opravljanju mala verjetnost rojenja,
3. prostornost; zato je mogoče vzrediti močne družine in doseči velik donos,
4. lahka kontrola stanja družine, brez večjega vznemirjanja čebel,
5. enostavnost zoževanja in širjenja gnezda,
6. izredno dober za prevažanje na pašo,
7. dobro in lahko zazimljanje čebel,
8. lažje točenje. Zaradi pločevinaste armature prenesejo mediščni sati večje hitrosti, možno je točenje doma. Pri točenju manjše vznemirjenje čebel in zato manjši izpad proizvodnje. Zaradi deviškega satovja večja čistoča medu. V primeru kristalizacije medu je možno izprazniti mediščne sate z lopatico.

Kot sem že omenil, idealnega panja ni mogoče konstruirati. Mislim pa, da je tov. Kirar napravil največ, kar se napraviti da. Vsi detalji in vse dimenzije so tako premišljene, vsaka posameznost strokovno utemeljena tako, če bi kakorkoli spremenjali, bi bilo samo v škodo omenjenemu panju. V ilustracijo naj navedem samo nekaj primerov: reža med plodiščnimi okviri in pokrovom je 7 mm, zato da čebele nad okviri ne gradijo. Eden pogojev, da matica dobro zalega, so visoki plodiščni okviri in ne njihovo število. V plodišču je topla, v medišču mrzla stavba, mediščni sati so globoki in nizki. Matica ima v medišče prost prehod, vendar mediščne sate ne zaleže ter ostanejo ti vedno deviški. In še in še bi vam lahko našteval.

V Kirarjevem panju ni mogoče predstavljati kot v AŽ panju. Pomagamo si s tem, da v času razvoja in slabše paše delamo rezervne družine v štirisarjih, eventualno polovičarjih ter sočasno vzgajamo mlade matice. Ob nastopu dobre paše pa ojačimo družine, s katerimi čebelarimo na med. To je tako imenovani psevdo dvomatični sistem.

V tem kratkem sestavku ne morem opisati vseh podrobnosti. Kirarjev panj zahteva svojstven tehnološki postopek, predvsem pa vestnost in natančnost. Mirno

lahko trdim, da je Kirarjev panj vreden pozornosti in velik korak naprej k umnemu in racionalnemu čebelarjenju.

* Pripomba uredniškega odbora:

Iz tehničnih razlogov nismo mogli priobčiti skic Kirarjevega panja, ki jih je avtor priložil rokopisu. Zato prosimo vse, ki se zanimajo za ta panj, da se obrnejo na navedeni naslov v Mariboru.

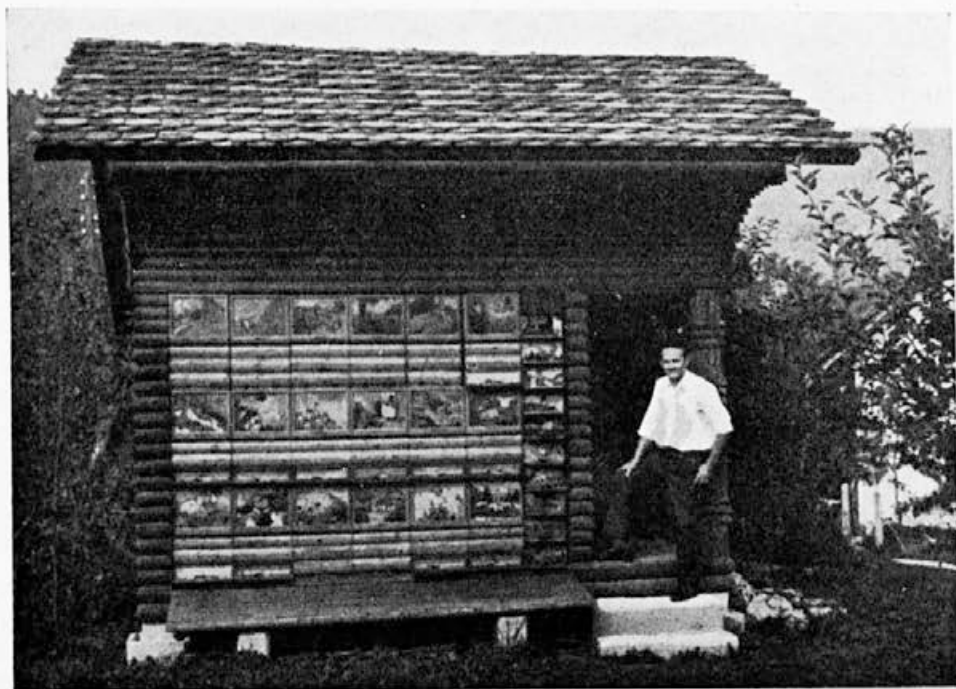
ALI MALIH ČEBELARSTEV RES NE BO VEČ?

LOJZE LESNIK

V št. 1 leta 1970 piše tov. Ivan Krajnc zanimive stvari. Nisem dorastel temu, da bi ocenjeval vrednost in korist panja.

Na predzadnji odstavek, da malih čebelarjev enostavno ne bo, bi pa le dal pripombo. Sem namreč tudi pri tistih, ki imam samo nekaj nad 20 panjev. Mislim, da tako lahko govori in piše samo človek, ki mu je začetek in konec samo čim več pridobiti. Da se razumemo. Tudi mali čebelar je vesel, ako mu čebelice čimveč nanosijo in da ima svoje posode polne. To je pa le ena točka pri malem čebelarju. Druga pa je ljubezen do čbelic, pa kakor pravimo danes, rekreacija. Ko je človek nekako vsega prenasičen, se vsede pred čebeljak, ali pa brska po panjih če je potrebno.

Ker je Savinja od Celja navzdol onesnažena, da je v njej preminulo vse živo, vprašam ribiče, kako da še držijo skupaj, pa pravijo: Mi smo pač ribiči tudi v neugodnih okolišči-

Umetniško izdelan in vzorno oskrbovan čebeljak tov. Šolarja iz Nemilj nad Kranjem kaže, da čebelarstvo le ni samo trgovina.

nah. Pomagamo si kakor vemo in znamo. Nekateri skušajo kaj ujeti v stranskih potokih, drugi pa gredo više ob Savinji, kjer voda še ni onesnažena.

Za vsakega, ki količjak pozna kmetijstvo, je jasno, da mora kmet napredovati le, ako bo delal po novodobnih smernicah, se pravi s primerno mehanizacijo: traktorji, motornimi kosilnicami, kombajni itd. Preobračanje zemlje z motiko in lopato je nerentabilno in kdor se ne bo naslonil na novi sodobni način kmetovanja, bo propadel. Toda ... še vedno bodo ostali okoli naših hišic vrtovi, na katerih se bo pridelovala zelenjava in gojile rože. Večina teh vrtov pa se bo še vedno obdelovalo z motiko in lopato. Nekateri bodo obdelovali te vrtove zato, da si pridelajo potrebno zelenjavo, drugi, z višjimi dohodki, pa zaradi tega, da se gibljejo, da se v vrtu razvedrijo. Taki mali vrtovi bodo še dolgo — dolgo okrog naših hiš.

Kakor vrtovi, menim, da bodo pri mnogih hišah še dolgo, dolgo tudi mali čebelnjaki, pri tem pa tudi ljubitelji čebelarstva. To prav dobro vem iz lastne izkušnje. Pri moji raznoliki dejavnosti me je doletel marsikak razburljiv dogodek. Pridem domov, sekam drva, a ta vsiljiva razburjenost me kar nadleguje. Grem na travnik kosit, neprijeten dogodek gre za menoj. Kadar grem pa k čebelicam, pozabim na vse. Živci se pomirijo, približa se blažen večer in blagodejen spanec. Ako bi ne bilo prav nobene druge koristi za malega čebelarja, kakor blagodejno pomirjanje živcev, se splača čebelariti.

In kadar po poletni vročini začne rahlo deževati, pa se vsedeš v čebelnjak, poslušiš prijeten šum, kako je to lepo prijetno. Mogoče te prijetnosti ne občuti velečebelar, mi mali, pa se tudi vsega skromnega veselimo.

Res je, da je mladih čebelarjev bolj malo, a nekaj jih je. In kako je človek vesel teh mladih, ki seveda začnejo tudi z malim, z nekaj panji, kako so navdušeni. O vseh podrobnostih radi govore in razpravljajo. In prav ti mladi navdušeni čebelarji so nam porok, da bodo še živeli tudi mali čebelarji.

NA ROB DESETE OBLETNICE ZAVODA ZA ČEBELARSTVO

LOJZE KASTELIC

Te dni poteka devet let odkar je začelo nekaj desetih nakupovalcev po vsej Sloveniji in celo sosednji Hrvatski nakupovati tisoče čebeljih družin za l. 1960 ustanovljeni Zavod za čebelarstvo. V svoje okrilje naj bi sprejel tudi vsa čebelarstva združnega sektorja, podjetje »Rog« z nekaj sto panji ter družine čebelarskega odseka pri Kmetijskem inštitutu v Ljubljani.

Že pred tem so nekateri čebelarski veljaki poskušali zabiti klin enotnosti slovenskega čebelarstva z ustanavljanjem raznih podjetij in odsekov izven vseslovenske organizacije, rojstvo Zavoda za čebelarstvo pa naj bi pomenilo obračun z amaterizmom in športnim čebelarjenjem pri nas. S tisoči panji v nekaj desetih obratih naj bi prekrilo našo ožjo domovino, obenem pa pripravilo pot še večji in bolj ambiciozni čebelarski veletvorbi, katera naj bi poleg čebelarjenja prevzela tudi vso znanstveno-raziskovalno, pridelovalno in trgovsko dejavnost v zvezi s čebelarstvom. To se je tudi zgodilo: iz Zavoda za čebelarstvo se je rodil Agromel.

Slovenski čebelarji se spominjajo teh dni z grenkim priokusom. Trezni glasovi in pametni nasveti iz njihovih vrst so se odbijali od neprodirnega zidu megalomanov in šarlatanov, ki so s kričavim hvalisanjem slepili vodeče. Nov panj, novi čebelarji, nov način čebelarjenja in novi obrati naj bi pomenili progres v tej poetični panogi gospodarstva. Vse drugo — preizkušen enoten panj, večstoletna tradicija, vseslovenska organizacija — pa je nazadnjaštvo, drobnjakarstvo, skratka brezperspektivno. Taka so bila njihova gesla.

Kaj se je izcimilo iz njihovega učenja, nam je vsem predobro znano. In še predobro v spominu! Toda govoriti o tem bi bilo več ali manj pranje umazanega perila, zato o tem neradi govorimo. Bolje, da se pozabi, bolje, da ponovno poprimemo v graditvi naše enotnosti, da vsaj delno rehabilitiramo naš ugled pri sosedih in v zamejstvu, katerega smo tako lahkomišelnostjo zapravili in katerega so nam pridobili naši čebelarski velmožje v preteklosti.

Zdi pa se, da le ne delamo prav, ko molčimo!

Morda ravno molk in naša malodušnost dvigata pogum nekaterim krogom naše bratovščine, da so zopet postali glasnejši s precej očitno tendenco: razbiti našo enotnost!

Poglejmo samo takoimenovano »sladkorno vojno«! Res je in priznatj moramo, da z letošnjo delitvijo sladkorja ni bilo vse v redu. Toda ne smemo dovoliti, da bi to postalo napihnjena kost, katero naj bi glodali čebelarji in se ob njej zgrizli! Vedeti moramo, da so ravno tisti, kateri so danes najglasnejši in najbolj kost napihujejo, imeli pred desetimi leti moč in ugled, da bi nam izposlovali čebelarski zakon, po katerem bi imel vsak čebelar pravico ne le do sladkorja, ampak še do raznih drugih beneficij, katere uživajo čebelarji v drugih zemljah. Brez zakona teh pravic nimamo, zato postajamo žrtve najrazličnejših špekulacij. Najbolj žalostno pri tem pa je, da nam je to povod za razprtije, namesto, da nastopamo enotno in si izposlujemo čebelarski zakon in z njim naše pravice, katere nam je družba dolžna. To bomo dosegli le, če se bomo z združenimi moči izvlekli iz zapostavljenosti, v katero nas je družba potisnila zaradi polomij zagrešenih od strani Zavoda za čebelarstvo in Agromela pred desetimi leti.

Poglejmo še drug primer, prav tako, ali pa še bolj žalosten. Vodstvo Zveze čebelarskih društev SRS je nadvse pravilno ocenilo silno kritičen položaj slovenskega čebelarstva in čebelarjev zaradi izostanka novih, mladih moči med svoje vrste. Povprečna starost slovenskih čebelarjev se je povzpela nad 60 let. Treba je bilo nujno nekaj ukreniti. Rodila se je zamisel o ustanovitvi in graditvi čebelarskega izobraževalnega centra. Potisnjeni v kot — kot sem že omenil — od družbe nismo mogli kaj prida pričakovati. Zato je padla odločitev, da si bomo tak center čebelarji sami zgradili z lastnimi sredstvi. Kakšna lepa, nadvse hvalevredna zamisel!

V vsaki številki Slov. čebelarja lahko beremo, kako resno se zavedajo pomembnosti te zamisli skoro vsi slovenski čebelarji, ki s svojimi prispevki pomagajo k njeni uresničitvi. Poglejmo primer tov. Jožeta Babnika iz znane čebelarske družine Babnikov, kateri je sam prispeval milijon starih dinarjev! Tako se je nabrala poleg že kupljenega zemljišča spoštovanja vredna vsota preko 28 milijonov starih dinarjev. Ali je nekatere kroge zaskominala omenjena vsota, ali jim ni všeč koncepcija zamisli, dejstvo je, da so tisti, ki so o CIČ-u še do nedavna govorili s pomilovanjem kot o nekakšni utopiji, danes ubrali druge strune. Začeli so s prepričevanjem in pregovarjanjem posameznih funkcionarjev Zveze in društev kritizirati celoten projekt izgradnje CIČ-a, češ da lokacija ni dobra, da je nestrokovno zasnovan, itd. Vse lepo, toda spričo slabih izkušenj slovenski čebelarji upravičeno dvomijo v dobronamernost take kritike in se bojijo, da ni to le poskus miniranja enotnosti akcije. Morda se motijo?!

Toda zopet moramo poudariti, da so krogi, ki danes kritizirajo projekt CIČ-a, imeli pred 10 leti v okviru Zavoda za čebelarstvo vpliv in sredstva, da bi slovenskemu čebelarstvu preskrbeli CIČ kakršnekoli vrste, ter s tem omogočili permanentno pomlajevanje čebelarskih vrst. Kot vemo, se to ni zgodilo. Stotine milijonov dinarjev, namenjenih napredu slovenskega čebelarstva pa je skopnelo za povsem druge svrhe. Na to ne smemo pozabiti!

Sicer pa omenjam zgoraj navedeno, da bi naši, posebno še čebelarski javnosti, postavil za desetletnico Zavoda za čebelarstvo nadvse pomembno, načelno vprašanje: **Ali je slovenskemu čebelarstvu Zavod tak, kakršen je, sploh potreben, ali je — zopet tak, kakršen je — sposoben karkoli doprinesti napredu slovenskega čebelarstva in nalogam, katere so si slovenski čebelarji preko svoje Zveze in društev zastavili in ako to je, čemu nam je potem potrebna graditev CIČ-a, saj bi se lahko vsa dejavnost — znanstveno raziskovalna, prognostično obveščevalna, izobraževalna, pospeševalna in druge — vršile v okviru Zavoda, če le-tega že imamo in je več ali manj deležen moralne in materialne podpore oblasti?** Čemu delitev sredstev in kadrov, katerih imamo še za eno samo ustanovo premalo? Čemu s cepljenjem moči dopustiti rivalstvo med dvema ustanovama, katero je zelo slab porok za konstruktivno delo?

Za odgovor na prvi del vprašanja bo pač potreben vsaj delen vpogled v dosedanje delo Zavoda za čebelarstvo in rezultate tega dela. O tem je čebelarska javnost vse premalo obveščena!

L. 1960. ustanovljeni Zavod za čebelarstvo je že v drugem letu obstoja ustanovil kombinat Agromel, kateremu je prepustil vse svoje osebje in premoženje. Za tiho likvidacijo Zavoda, katera naj bi sledila, je ostalo pri Zavodu nekaj ljudi, kateri pa so — zaradi določenih interesov — delali na likvidaciji tako počasi, da je prišel pod prisilni stečaj prej Agromel. Na ta način se je zgodilo, da je v trenutku prisilne likvidacije Agromela Zavod za čebelarstvo »de jure« še obstojal. To dejstvo so izkoristili nekateri, ki so se očitno bolj razumeli na pravo kot na čebelarstvo, in Zavod ponovno oživel tudi »de facto«.

V nemilosti pri oblasteh in nepopularen pri čebelarjih novooživljeni Zavod ni mogel računati na kakršnokoli pomoč od strani, da bi se lotil dejavnosti, ki po svoji naravi pri-

tičejo Zavodu, tj. znanstveno raziskovalna, pospeševalna, izobraževalna, itd. Zato je od Agromela pokupil nazaj nekaj s starimi zavodovimi etiketami opremljene embalaže in nekaj čebel, ter se vrgel predvsem na trgovsko predelovalno dejavnost, izkoriščujoč pri tem stare registracije prejšnjega Zavoda. Zaradi konjunktive nekaterih preparatov na bazi matičnega mlečka, si je materialno kmalu opomogel, vendar je še vedno deloval nekako ob strani tako, da je bilo njegovo delovanje čebelarjem več ali manj nepoznano.

Slovenski čebelarji so preko svojih predstavnikov v Zvezi večkrat jasno povedali oblastvenim forumom, da jim tak Zavod ni potreben in da naj se priključi bodisi Kmetijskiemu inštitutu, bodisi Biotehnični fakulteti, kjer so dani boljši pogoji za delo na znanstveno raziskovalnih vprašanjih, katera so za čebelarstvo in čebelarje življenjsko važna. Dogajalo se je namreč, da je bil že sam obstoj Zavoda največkrat razlog, da nismo naleteli na razumevanje, kadar smo postavili kjerkoli vprašanje našega znanstveno raziskovalnega dela. Povsod so imeli pri roki izgovor, češ, saj imate Zavod. Po drugi strani — kot sem že omenil — Zavod zaradi pomanjkanja sredstev ni mogel začeti z resnejšim delom na tem področju, saj je bil primoran preživljati se več ali manj z lastnimi sredstvi. Zaslovel je celo kot najcenejši zavod v Jugoslaviji.

Zal pa od tega, da imamo najcenejši Zavod, čebelarji nimamo nobenih koristi, kajti izkazalo se je — morda prav zato — da so usluge pri njem, vsaj tiste iz znanstveno raziskovalnega področja, najdražje. Zavod — to čebelarji dobro vemo — razpolaga namreč z rezultati, dognanji in zaključki skoro poldrugo desetletje dolgega raziskovalnega dela na več področjih, med katerimi so vsekakor najvažnejša: gozdno medenje in njegovo napovedovanje, selekcija z odbranimi rodovi in ustreznost nakladnega panja pri nas. In ti rezultati so pravzaprav slovenskim čebelarjem praktično nedosegljivi, čeprav se je za njihovo proučevanje v preteklosti porabilo ogromno — čebelarstvu namreč namenjenega denarja. Zgovoren primer za to je brezuspešno pogajanje čebelarjev za prognoziranje gozdnega medenja. (V ilustracijo naj navedem, da je Zavodu ponudila skupina ljubljanskih čebelarjev za napoved medenja 200 tisoč starih dinarjev, pa je dobila odklonilen odgovor, češ, da je premalo. Drugo: ZČDS se je dogovarjala z direktorjem Zavoda, da bi za obletnico Janševe smrti — poleg drugih — izdala tudi daljšo razpravo o gozdnem medenju, pa se ni mogla dogovoriti, ker je bila najvišja tarifa za honorar premajhna. Sicer iz večkrat programirane selekcije od izbranih rodov še ni na voljo matic, toda čebelarji se že sedaj sprašujemo, kakšna bo njihova cena, ko se bodo pojavile?! Odveč bi bila tudi sedanja polemika o ustreznosti panja, če bi Zavod objavil rezultate več kot poldrugo desetletje trajajočega čebelarjenja v LR panjih na svoji poskusni postaji v Dolskem. Seveda rezultate podkrepjene z vsakoletnimi uspehi in neuspehi! Itd.)

Tako moramo ob desetletnici Zavoda za čebelarstvo, žal, ugotoviti, da slovenski čebelarji v širšem smislu nimamo od njega pravzaprav nikakršnih praktičnih koristi, razen morda nekaj deset predavanj in strokovnih člankov, objavljenih tu in tam. Pa še v teh pogrešamo podatke in dognanja zavodove dejavnosti, kar bi bilo za nas predvsem važno in koristno. Enako je s takimenovanimi prikazi čebelarjenja v nakladnem panju. Tudi pri teh so udeleženci zaman skušali izvedeti o konkretnih uspehih čebelarjenja v LR panju za več let nazaj! Upam da sem dovolj jasen če ponovno poudarim, da zaradi eksistenčnih problemov Zavod kot tak, brez zadostnih sredstev ne more dosti drugače poslovati! To naj bi bil tudi nekak odgovor na drugo zastavljeno vprašanje. Seveda pri tem ne moremo upoštevati trgovsko predelovalno dejavnost Zavoda, kajti z njo, kot vemo, si pri skrbi za napredek čebelarstva ne moremo pomagati!

Da bi dobili odgovor na zadnje postavljeno vprašanje, katero pot naj čebelarji ubere, da ne bi cepili kadrovskih in materialnih kapacitet, bi rad predlagal sledeče:

ZČDS naj, kot predstavnica vseh slovenskih čebelarjev izposluje od oblastvenih forumov ustanovitev komisije s širokimi pooblastili, katera naj prouči in oceni kot potrebno ali pa nepotrebno dosedanje delo Zavoda za čebelarstvo v korist celotnega slovenskega čebelarstva. Ocenijo naj se tudi možnosti in volja Zavoda za sodelovanje v prihodnje. Na podlagi teh ocen naj se določijo izhodišča za nadaljnje delo za dosego ciljev, ki smo si jih zastavili. Na vsak način je treba s tako oceno za naprej prepričati žongliranje z najrazličnejšimi protiprogrami brez resne osnove za njihovo realizacijo. Z drugimi besedami: prepričati naj se metanje polen pod noge tako veličastnim zamislam, kot je izgradnja CIČ-a.

Po drugi strani naj taka ocena pokaže eventualno skupno pot, katero naj ubereta tako Zavod za čebelarstvo, kot ZČDS v korist in za napredek celokupnega slovenskega čebelarstva. To je iskrena želja mnogih čebelarjev!

Seveda je to le moj osebni predlog, to je predlog čebelarja, ki je imel skozi daljše obdobje možnost spremljati delo Zavoda za čebelarstvo. Pogled nazaj v to delo pa ne vzbuja preveč optimizma ...!

Iz prijaznosti priobčujemo

izjavo dr. J. Riharja »Čebelarji in vnovčevanje medu« v smislu zadevne sodne poravnave med Trgovskim podjetjem Medex in dr. J. Riharjem, sklenjene dne 8. januarja 1970 pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani, zaradi članka dr. J. Riharja »Čebelarji v kleščah monopola«, objavljenega v Delu dne 27. 9. 1968.

UREDNIŠTVO

V »Delu« je bil 27. 9. 1968 objavljen pod naslovom »Čebelarji v kleščah monopola« članek, ki je načel pereče probleme v čebelarstvu. Ker so si pa ta članek, ki je načel pereče probleme v čebelarstvu, nekateri napačno razlagali, je na mestu, da ga nekoliko dopolnimo.

Interesi posameznih panog so namreč stopili močnejše v osprednje, odkar vrši liberalizacija tržišča na pridelovanje posameznih živil čedalje bolj otipljiv pritisk. Čebelarstvo je le ena med panogami, ki čuti posledice, sprožene po gospodarski reformi.

Pri gojitvi čebel gre po eni strani za pridelovanje medu, za željo napolniti lonce z medom in si osladiti vsakdanji kruh. Po drugi strani je pojem čebelarstva združen z močno zavestjo imetnikov čebel, sadjarjev in semenogojcev, da brez čebel ne bi bilo sadja, jagodičevja in različnih plodov. Tretja komponenta, ki označuje to panogo, je izredno pester sestav čebelarjev. Med njimi so kmetje, delavci in uslužbenci najrazličnejših poklicev, skratka, pred uljnaki se srečujejo profesorji in učenci, poslanci in volivci, rudarji in inženirji. Med njimi je mnogo ljubiteljev, dosti takih, ki si po napornem delu hodijo k čebelnjakom mirit živce. Če naglasimo še, da je Slovenija imela za gojitev čebel še pred stoletji prav ugodne pogoje, ki jih je do malega ohranila še do naših dni, smo pomen čebelarstva še bolj podčrtali.

Zato ni čudno, da so čebelarji razboriti in med prvimi, ki reagirajo na nepravilnosti. V zadnjih desetih letih je prišlo prednje nemalokrat do izraza. Tudi leto 1968 ni šlo kar tako mimo.

Cena medu v juliju je padla. Mnogi čebelarji so začeli tožiti, da bodo opustili prevoze na pasišča, da bodo čebele sploh opustili, drugi so pa začeli iskati novih potov, kako bi obšli posredniško vlogo trgovine in začeli med v večji meri sami vnovčevati. Naravno je, da se je tedaj znašlo v navzkrižnem ognju Trgovsko podjetje Medex, ki je ob precejšnji ponudbi medu lani znižalo odkupne cene.

V zgoraj omenjenem članku sem opisal težavni položaj, v katerem so se znašli čebelarji v Sloveniji in nakazal potrebo po preorientaciji pri vnovčevanju medu. Kot primer sem navedel francoske čebelarje kakor tudi splitsko čebelarsko zadrugo. Po intencijah gospodarske reforme naj bi se cene kmetijskim pridelkom dvignile v poprečju za 33 %, cene potrebščinam in reprodukcijskemu materialu pa v poprečju za 7,5 %. Dejansko so se npr. cene gozdnemu medu v odnosu na julij 1965 dvignile v letu 1966 za 37 %, v letu 1968 pa je po padcu odkupnih cen znašalo povečanje napram predreformskim cenam le še za 18,5 %. Podobno velja za druge vrste medov. Nasprotno pa so se cene najpomembnejšim čebelarskim potrebščinam dvignile znatno više kot je predvidevala reforma. Tako je npr. AŽ panj stal leta 1963 še 11.000, leta 1968 pa že 24.000 S din. Podobno so narasle cene točilom, čebelarskim tehtnicam.

Trgovsko podjetje Medex je na eni strani glavni odkupovalec medu, na drugi strani pa preskrbuje čebelarjem razne inventarne predmete. Podjetje je v vseh zadnjih 15 letih odkupovalo viške domačega medu in ga posredovalo zamejstvu in domačemu trgu. Na zahodna tržišča je v tem času izvozilo 6.813.179 kg predvsem gozdnega medu, ki ga v Sloveniji največ pridelamo. Glede zvišanih cen čebelarskega orodja velja pripomniti, da do zvišanj ni prišlo po krivdi Trgovskega podjetja Medex, ki je pri tem le posredovalec. Iz tega je videti, da je podjetje Medex našemu čebelarstvu potrebno in bi podobno podjetje morali celo ustanoviti, če ga ne bi že imeli.

S tem popravilam svoje delno pomanjkljive navedbe, ki so si jih nekateri razlagali kot da očitam podjetju Medex kakšne nepravilnosti ali celo monopolni položaj in privilegije.

Monopolni položaj so ustvarili splošni gospodarski pogoji, pri tem pa podjetje Medex ne zadeva nikakršna krivda.

Ob znižanju odkupne cene v l. 1968 za med so čebelarji izražali potrebo, naj bi se tudi na tržišču medu razvila zdrava konkurenca in da naj bi tudi Trgovsko podjetje Medex dobilo konkurenta, seveda pa je tudi v takem primeru treba računati s tem, da se bodo cene formirale po tržnih prilikah.

Ljubljana, 17. 3. 1969

Dr. Jože Rihar

VZROKI NAZADOVANJA ČEBEL

IVAN KRAJNC

Ko se ozremo okrog naših čebelarjev, vidimo, da pri njih spomladi vedno umirajo čebele. Celi čebelnjaki tako rekoč izumrejo. Še bolj pa je zanimivo to, da ravno ti čebelarji porabijo med vsemi največ denarja za razna zdravila, ki malokdaj kaj prida pomagajo.

Nehote se večkrat spomnim rekla, da cigan otroka najprej našeška, šele potem mu da vrč, da gre po vodo. Ko je vrč razbit, je zastoj, da bi otroka tepel. Ravno tako je z boleznijo čebel. Vzroki za nazadovanje čebel so različni. Med drugimi bom omenil naslednje:

1. Več kot polovica čebelarjev ima svoje čebelnjake postavljene v neprimerni legi. Čebelnjak mora biti vedno obrnjen proti jugovzhodu, tako da zjutraj obsijejo čebelnjak že prvi sončni žarki in popoldne, ko je že prevroče, so pri takem čebelnjaku žrela panjev v senci. Čebele pri tem zgodaj berejo, popoldne pa ne trpijo na vročini.

2. Nosema in pršičavost čebel sta boleznii okolja. Tisti, kateremu čebele zbolijo za tema boleznima, je sam kriv. Škoda za vsako prebito paro, ki jo potroši za zdravljenje teh dveh boleznii. V modernih državah, kjer je tudi čebelarstvo na sodobni višini, pršice in noseme nihče več ne zdravi. Ugotovili so namreč, da po šestih letih dimljenja s folbeksom postanejo čebele neobčutljive za dimljenje.

3. Čebele je potrebno čim več prevažati, posebno pa na jesenske beljakovinske paše. Na takih pašah se vzgoji novi rod čebel, a stare se zgubijo z delom.

4. Jeseni, ko čebelar pripelje čebele domov, naj med iztoči, ker nikoli ne ve, kaj vse ima v panju. Če ima v panjih kakršenkoli dekstrinski med, je to v škodo čebelam. Težak hojev, kostanjev ali med jesenske rese bo prinesel v panje grižo in bolezen. Od točenja ima čebelar dvojno korist; predvsem dobre in zdrave čebele spomladi in ostane mu denar, ker bo med prodal ter ceneje kupil sladkor.

5. Čebele vedno pitati le z raztopino 1 kg sladkorja na 1 liter vode (1 : 1). Rajši več vode kot sladkorja in v majhnih obrokih. Zmotno je, že oslabeledim družinam v jeseni dajati gosto raztopino po 2, 3 ali celo 4 litre na dan v enem obroku. Taka zimska zaloga ne bo nikoli predelana v grozdni in sadni sladkor, ki je pozimi edina dobra hrana za čebele. V naravi dobi čebela redko medičino in le tako lahko njen želodec invertira (kemijsko predela), drugače pa ne more pripraviti za zimo. Če hrana ni predelana, jo mora čebela predelati pozimi, ko se hrani. Pri tem porablja svoje kisline, ki jih dobiva od telesnih beljakovin, katere so sestavine nešteto amino kislin. Zato imamo spomladi oslabelede čebele, manj mlečka in še manj naraščaja. To je vzrok, da pride tolikokrat do katastrofe, ki jo največkrat v svoj prid izkoristi reklama tovarn in tisti, ki pri tem zaslužijo.

6. Čebelam pustiti in dati obilno zimsko zalogo nad gnezdo zimske gruče. Pri AŽ-panju naj bo to medišče, pri nakladnem panju pa polna naklada medu; praviloma pri Langstrothovem panju 30 do 35 kg. Ne boj se, da se ne bo AŽ-panj zaradi tega, ker nisi pozimi odvezel mediščnih satov, razvil ali da ti bo preveč snel. Skladišče, ki si ga družini dal, je za stimulacijo razvoja družine v zgodnji spomladi, ko ne smeš pitati in dražiti čebel. S pitanjem v zgodnji spomladi družino le oslabiš, kot sem že v predhodnem odstavku omenil.

NUJNOST PRAVILNE UPORABE IZRAZOV V ČEBELARSKEM ZDRAVSTVU

DR. L. KOCJAN

V zadnji, drugi številki našega glasila SLOVENSKI ČEBELAR se je čebelarški pisec in predavatelj J. MAYER razveseljivo zavzel na 48. in 49. strani za to, da bi prišli, glede na dolgoletno našo priznano čebelorejo, do enotnega izrazoslovja, ki bi bilo primerno in bi ustrezalo našim čebelarjem.

V članku pa priznani čebelarški predavatelj poleg omenjenega problema izrazoslovja v čebelarstvu obravnava tudi področje obolenj čebelne zalege in pri tem navaja več netočnosti.

Resnici na ljubo in da ne bi bilo netočno poučenih na tisoče novih članov čebelarjev, ki so v zadnjem desetletju pristopili v ZČD in berejo naš čebelarški časopis, je potrebno naglasiti, da je že priznani urednik S. BUKOVEC, naslednik prvega urednika ROJINE, napisal v naše glasilo tole: **Mislim, da je skrajni čas, da napravimo konec zmedi v nomenklaturi čebelnih bolezni.** S tem stavkom je urednik BUKOVEC končal članek pred desetletji in z enakim pozivom na vse čebelarje sem pričel pred 12 leti v našem glasilu leta 1958 na straneh 110—112 moj sestavek o bolezni čebelne zalege in kronološko navedel, kdo je ustvarjal zmedo v nomenklaturi in kako so nekateri izrazi nastajali. Na straneh 109—111 sem priobčil tudi tole:

»Iz Slovenskega čebelarja je razvidno, da pri nas razni čebelarški pisci za isto bolezen (podčrtal pisec) čebelne zalege uporabljajo: blaga gniloba, pohlevna gniloba, evropska gniloba, kislá gniloba, smrdljiva gniloba in v najnovjšem času lahka gniloba. Našel sem samo 6 izrazov, ki so bili v rabi v naši čebelarški literaturi. Slovenci moramo pač hitro prevzeti, karkoli beremo ali slišimo drugod, ne glede na to, ali je umestno na novo uvajati ali ne!

Res je skrajni čas, da napravimo konec tej zmedi v izrazoslovju raznih čebeljih bolezni in začnemo uporabljati izraze, ki ustrezajo bistvu bolezni. Tako je v humani in veterinarski medicini po svetu. Če bomo v pisani in govorjeni besedi dosledno uporabljali samo en izraz, bodo čebelarji takoj vedeli, o kakšni bolezni je govor in ne bodo ene bolezni zamenjavali z drugo. Da ne bi v prihodnje ponavljali napak, ki smo jih delali v preteklosti, preglejmo za več let nazaj, kako so se ti izrazi v našem čebelarskem slovstvu pojavljali.

Leta 1921 uporablja prof. J. Verbič v Slovenskem čebelarju pod uredništvom F. Rojine ime gniloba za kugo čebelje zalege. Leta 1925 novi urednik A. Bukovec za izraz kuga čebelje zalege uvaja ime ameriška gniloba, toda že leta 1928 objavlja urednik A. Bukovec članke J. Okorna, čebelarskega učitelja, ki rabi dosledno izraz kuga čebelje zalege. Ta izraz smo uporabljali tudi na Veterinarskem bakteriološkem zavodu. (Pisal sem vedno kuga čebelje zalege. Op. pisca.) Leta 1938 pa beremo v Slovenskem čebelarju članek pod naslovom »Huda gniloba ni pohlevna gniloba«. Že sam naslov tega članka je neobičajen. Pisec v njem dokazuje, da kuga čebelje zalege ni gniloba čebelje zalege in da sta to dve različni kužni bolezni čebelje zalege. Skovanko pohlevna gniloba je uvedel Dzierzon in so jo za njim hitro prevzeli nekateri naši čebelarški pisci. V Sarajevu je v založbi

Seljačka knjiga izšla brošura, v kateri beremo: »Slovenci imenujejo kugo čebelje zalege — nevarna gniloba čebelje zalege«. Nisem mogel ugotoviti, kje je bil ta izraz prvič zapisan, spominjam se pa, da so ga nekaj časa uporabljali nekateri naši čebelarji. Makedonski izraz »čuma kaj pčelite« za kugo čebelje zalege je že mnogo let v rabi. V nemščini je zelo pogosten izraz »Brutpest«, kar pomeni v slovenskem prevodu — kuga čebelje zalege. (Od leta 1965 je uzakonjen izraz Bösartige Faulbrut. Verjetno zato, da izraz čimbolj približajo mednarodnemu izrazu »Malignant Foul Brood«, ki ga uporabljajo mednarodne organizacije FAO — WHO — OIE v letnem poročilu o živalskih boleznih. V slovarju Škerljeve pomeni malignant — hudoben, zlovoljen, neugoden, sovražen — op. pisca.)

Uradni naziv v jugoslovanski zakonodaji, v raznih odredbah in odločbah je že mnogo let stalen in isti: kuga čebelje zalege. Kuga čebelje zalege je pri nas ustaljen izraz in ga ne bo mogoče več spremeniti.

V poglavju »Pregled slovenskega čebelarstva«, ki ga je napisal uredniški odbor v najnovejši knjigi »SODOBNO ČEBELARSTVO«, beremo o oceni knjižice prof. J. Verbiča, da motijo v njej nekateri samovoljno vpeljani in neposrečeni novi čebelarški izrazi. V isti knjigi »SODOBNO ČEBELARSTVO« so v poglavju »Čebelje bolezni« uvedeni samovoljno za bolezen kuge čebelje zalege izraz huda gniloba in za gnilobo čebelje zalege nov izraz lahka gniloba. S tem je nastala še večja zmeda. Tekst (dokončen) mi je bil predložen v pregled, ko je bila snov že postavljena. Kljub temu, da sem se izrazoma močno protivil, je izšlo v tisku vse tako, kakor je določil uredniški odbor. Izraz kuga čebelje zalege je bil izpuščen, za gnilobo čebelje zalege pa je bil uveden nov izraz.

Za sedaj je obveljalo to, kar je za pravilno spoznal uredniški odbor in ne tisti, ki je snov napisal. Zdi se mi, da je tudi v preteklosti pogosto tako ali podobno nastala zmeda v nomenklaturi kužnih bolezni, ki povzročajo gnitje čebelje zalege.

Še nekaj pojasnil o gnilobi čebelje zalege. Gniloba čebelje zalege poteka v raznih krajih različno. Njen potek je odvisen po mnenju nekaterih strokovnjakov od vremenskih razmer, od vrste, števila in virumence povzročiteljev. O vlogi streptococcus apis, bacila alvei, bacila orpheus, bacila lanceolatus, bacila pluton, si strokovnjaki še vedno niso edini. (Na najnovejšem simpoziju Apimondije v Parizu so francoski strokovnjaki dokazovali, da gnilobo povzročajo virusi! Naknadna op. pisca.) V krajih s hladnejšim podnebjem se pojavlja v nevarnejši obliki, a vse tako kaže, da nastopa pri nas v milejši obliki. Važno pa je, da bo pri nas sleherni preglednik čebel razlikoval gnilobo čebelje zalege od kuge čebelje zalege in vedel, da se lahko pojavljata obe bolezni hkrati v isti čebelji družini, kot lahko nastopata nose mavost in pršičavost skupaj. Nadalje bi bilo prav, da bi čebelarji, kadar opazijo umiranje čebelje zalege, dostavili in pokazali sat s spremenjeno zalego tudi veterinarskemu zavodu, da bi ugotovil bolezen, kakor radi to store, kadar pride kak tuj čebelar k nam iz inozemstva na obisk. Lahko rečemo, da čebelje kužne bolezni niso preveč razširjene in jih bomo kaj lahko zatrli. V inozemskih časopisih pa poleg pohvale o načinu našega čebelarjenja in o uspehih zatiranja bolezni ter odpornosti kranjske sivke ne bomo več brali, kakšne bolezni čebelje zalege imamo pri nas.

Vse to sem napisal v Slovenskem čebelarji že leta 1958 in torej ni točno pisanje J. Mayerja, da sem najbrž prezrl, da gnilobe ne povzroča samo en »zajedalec«, ampak več mikrobov. S takšnim pisanjem pa je tudi J. Mayer znova potrdil, da izraz zajedalec (glej slovenski pravopis: zajedalec — parazit) istoveti zajedalce z mikrobi, kar je popolnoma napačno. Tudi urednik V. Rojce me je zadnja leta pred smrtjo večkrat opozoril na takšno pisanje in je negodoval, kako

more naš strokovni časopis pisati, da mikrobi ali bacili povzročajo nose mavost.

Iz spredaj navedenega je tudi pojasnjeno, kdaj smo pričeli uporabljati izraz kuga čebelne zalege, medtem ko je z nekaterimi drugimi čebelarji tudi pisec J. Mayer pred leti — kakor je napisal na strani 49 v 2. odstavku — pričel v debatah uporabljati celo izraz »kuga čebelje družine« in dodajati izraz »ali huda gniloba«. Naj k temu pojasnilu in odgovoru dodam še, da sem že leta 1933 v Jugoslovanskem Veterinarskem glasniku objavil razpravo v poglavju: STRUČNE RASPRAVE na strani 270—274 pod naslovom: »ZATIRANJE ČEBELNIH KUŽNIH BOLEZNI PRI NAS« s podnaslovom: »S posebnim ozirom na potrebo čimprejšnje uzakonitve pravilnika o zatiranju čebelnih boleznih« in v tej razpravi dosledno uporabil izraz kuga čebelne zalege. Po tehtnem premisleku sem se zato tudi odločil, da na lanskem XXII. mednarodnem čebelarškem kongresu v Münchnu referiram pod naslovom: ZATIRANJE KUGE ČEBELNE ZALEGE V TEORIJI IN PRAKSI in obrazložim nujnost enotnega izrazoslovja v mednarodni nomenklaturi, enotnega gledanja in postopka pri zatiranju kuge čebelne zalege, podčrtam neuspešnost zdravljenja s sulfonilamidnimi preparati s poudarkom na točno izvrševanje odrejenih veterinarsko higienskih ukrepov.

Iz vsega gornjega je tudi razvidno, kakšno je bilo v prejšnjih letih dejansko stanje in kakšno je sedaj v praksi glede izrazoslovja in se zato pridružujem mnenju priznanega čebelarškega pisca, da je že skrajni čas, da se merodajni, oz. vsi tisti, ki jim je na tem, da se po tolikih letih končno le osvoje slovenski izrazi v čebelarstvu, za bolezni pa izrazi, ki bi ustrezali inozemskim izsledkom znanosti in pravilnemu pojmovanju boleznih.

Kot pa je praksa pokazala, ni dovolj, da samo nekateri pisci skušajo uvesti enotno slovensko izrazoslovje, temveč menim, da je nujno potrebno, da bi vsi tisti, ki jim je čebelarstvo pri srcu, uporabljali že usvojene izraze v svojih člankih, priročnikih, knjigah in prospektih, zlasti bi bilo potrebno, da bi strokovno glasilo slovenskih čebelarjev pri tem doprineslo svoj glavni delež.

Preprečevanje čebelnih boleznih z biološkimi prijemi.

Predsednik svetovnega čebelarškega kongresa v Münchnu dr. F. GNÄDIGER je na kongresu obravnaval vprašanje, kako bi na biološki način preprečevali čebelne bolezni. Med drugim je izvajal: Že dolgo je znano, da sta nose mavost in pršičavost odvisni od klimatskih prilik okolja v prejšnjem letu. V zvezi s tem dejstvom je ocenil ugotovitve, ki so jih dognali profesor MORGENTHALER in LOTHMAR ter v zadnjem času čebelarški strokovnjak W. BLATZ. Do enakih ugotovitev je v letih 1955—60 prišel L. BAILEY pri pršičavosti. Nedvoumno je dokazal odvisnost pršičavosti pri čebelah od razmer v okolju dr. W. KAESER, ko je iz neugodnega klimatskega okolja Schwarzwald prestavil tri močno okužene panje (70 % pršičavosti) v klimatsko ugodno ravnino ob Renu. Po preteku dveh let so bili vsi trije panji popolnoma zdravi, čeprav jih z ničemer niso zdravili. Enake uspehe je dosegel dr. SACHS v deželni inštitutu za čebelorejo Stuttgart-Hohenheim, ko je po nalogu notranjega ministrstva dežele Baden-Württemberg ponavljal te poskuse. O svojih pozitivnih uspehih je poročal v letnem poročilu zavoda za leto 1965. V teh poskusih zdravljenja pršičavosti so uporabljali le biološke prijeme brez vsakterega zdravila. Ob koncu referata še dodaja, da se v splošnem zdravljenju omenjenih boleznih ne smemo zanašati samo na biološke prijeme, ampak je včasih potrebno seči tudi po zdravilih. Apiacta 3/69.

ČEBELOREJA V SOVJETSKI ZVEZI

Za svetovni čebelarški kongres v Münchnu je pripravil sovjetski znanstvenik profesor A. S. NUŽDIN referat, ki ga v prostem povzetku priream za naše bralce.

V Sovjetski zvezi so še nepregledni predeli nedotaknjene narave. Na milijonih hektarjev rastejo lipe, vrbe, vrbovec in maline, pa tudi prostrani pašniki z najrazličnejšim cvetjem zagotavljajo uspešen razvoj čebeloreje. Tisoči ha so posejani z ajdo in sončnicami. (Opomba prevajalca: Naši kmetijski strokovnjaki pa zatrjujejo, da je ajda neren-tabilna žitarica!). Zato se je naglo moglo razviti državno čebelarstvo v sovhozih in kolhozih, ki posedujejo danes nad 6 milijonov panjev in tako zajemajo nad 50% vseh panjev v državi. Marsikateri čebelarški obrat ima 1000 do 2000 obljudenih panjev.

V predelih intenzivnega poljedelstva so čebelarstva urejena za opravevanje produktivnih kultur, da se dviguje pridelek in je pridobivanje medu postranskega pomena. V gozdnatih pokrajinah pa je čebeloreja usmerjena na pridobivanje prvovrstnega cvetličnega medu. V tem predelu je okoli 2,4 milijona hektarjev lipovih gozdov, 50 do 55 milijonov ha jas in posek, kjer raste vrbovec in se bohotita vrbovec (*Epilobium salicaria*) in malina ter množica drugih medovitih rastlin. Ta predel zagotavlja letno do pol milijona ton kvalitetnega medu, kar je nekako 70% vsega medu v državi.

Pri takšnih pašnih razmerah so se mogla razviti državna specializirana velečebelarstva. Začeli so na Daljnem vzhodu. Danes imajo v državi 54 čebelarških sovhozov izključno za pridobivanje medu in 9 sovhozov, ki se ukvarjajo izključno z roji in vzrejanjem matic.

Spodnji pregled nazorno prikazuje, kako se je v zadnjih letih razvijala specializirana čebeloreja:

Število	1961	1966	1967	1968
Panjev	41.000	144.000	194.000	225.000
Special. sovhozov	9	46	54	63

V pokrajinah Daljnega vzhoda, Urala in južne Sibirije, kjer prevladuje nedotaknjena cvetna narava, so sovhozna velečebelarstva usmerjena le na pridelovanje medu in voška. To je njihova glavna pridobitna panoga.

Vendar se je v 21 sovhozih razvila še živinoreja s povprečnim številom 1150 glav govedi. V 33 sovhozih pa so razvili poljedelstvo in semenogojstvo, deloma vrtnarstvo za pridobivanje sočivja. Njihova posestva obsegajo v povprečju po 1275 ha obdelovalne zemlje.

Praksa je pokazala, da specializirani čebelarški obrati hitreje dvigujejo število panjev, da presega povprečni letni donos 26 kg medu na panj in je zaradi tega lastna cena medu mnogo nižja, kot je to v navadnih čebelarških obratih.

Najintenzivneje se čebeloreja razvija na Daljnem vzhodu. V pokrajini Habarovsk deluje danes 10 velečebelarstev, ki posedujejo skupno 68.000 obljudenih panjev. Nekatera od njih gojijo tudi 9000 do 10.000 družin.

V pokrajini Primorsk deluje 20 specializiranih velečebelarstev, ki zajemajo 47% vseh panjev v pokrajini. V zadnjih treh letih je število panjev narastlo od prejšnjih 58.000 na 89.500 panjev in dosega letni pridelek medu v povprečju nad 48 kg na panj.

Sovhoz »Tastagolskij« v pokrajini Kemerovsk je nastal leta 1960 iz manjših kolhozov, ki so imeli takrat 3615 panjev. Gospodarstvo leži v južnem predelu pokrajine in obsega skoro 50.000 ha zemlje, od tega 1600 ornega polja, 4400 ha pašnikov in okoli 40.000 ha gozdov. Danes ima to državno posestvo 8387 panjev. Letno povprečje na panj je 40 kg medu, v dobrih letih pa 47–50 kg. Poleg čebeloreje se pečajo še z živinorejo in vzgojijo letno do 1500 glav mlade živine. Podjetje je rentabilno, ker je v letih 1961 do 1968 doseglo 300.000 rubljev čistega dohodka.

Sovhoz »Birsikij« v pokrajini Habarovsk je oskrboval leta 1968 9447 panjev, ki so bili razpostavljeni v oddaljenosti 20 do 50 km. Glavna paša je na lipi. Še pred glavno pašo zaseda vsaka družina po 24 satov in tudi več. Za pojačevanje pred glavno pašo imajo rezervne družine, da lahko 60% vseh družin uporabljajo kot pridobitne panje. Povprečni letni donos je zaradi tega 50 do 60 kg medu na panj. Že leta 1965 je ta čebelarški obrat prodal 2614 družin novoustanovljenim čebelarstvom. V zadnjih treh letih si je število panjev povečal za 38%. Državni trgovini za prehrano je prodal 580 ton kva-

litetnega medu. Čisti dohodek teh let znaša 550.000 rubljev.

V severnih predelih Kavkaza je 9 sovhoznih čebelarstev usmerjeno na roje in vzrejo mladih matic. Čebele odpošiljajo v zaboječkih iz vezanih plošč, ki jih sami izdelujejo jeseni in preko zime. Kot paket opremijo zaboječek s 4 normalnimi sati, vanj stresejo 1,5 kg čebel z oplojeno matico in dodajo 4 kg medu. Rejni material gojijo iz sive gorske Kavkazijke, ki se je za tamkajšnje raz-

mere izkazala kot krotka in zelo produktivna čebela.

Čebelarstvo državno posestvo »Krasnopoljansk«, ki mu je priključen znanstveno raziskovalni inštitut, je leta 1968 razposlal 75.000 mladih matic in nad 42.000 paketnih čebel. V tem letu so dosegli 170.000 rubljev čistega dohodka.

Iz Apiacta 3/69
prevedel Jurij Mayer

OPRAŠEVANJE CVETJA PO ČEBELAH

G. LEDENT ugotavlja, da opraišitev cveta ne obrodi vedno sadu. Opraiševanje ob nepravem času pa gotovo ne privede do uspeha. Žuželke na splošno obletavajo cvetove, kadar so dozoreli, torej najbolj dovzetni za opraiševanje. Poskusi z bobom so pokazali, da obrodijo rastline enako število zrn, če so cvetove opraiševali čebele ali jih je opraišila človeška roka s čopičem. Slika obsetvi teh bobovih zrn pa je nadvse poučna. Bobova zrna so vsadili v svežo kompostno zemljo in gojili pod enakimi pogoji. Od 50 zrn, ki so jih dobili z ročno oploditvijo, je

pognala ena sama rastlinica, pa še ta je bila slabo razvita. Od 50 bobov, ki so zrastle na rastlinah, kjer so čebele oplodile cvetove, pa se je razvilo 50 močnih in zdravih rastlin. Iz poskusa domneva poročevalec, da vpliva čebela pri opraiševanju cvetov vse bolj odločujoče, kot smo domnevali doslej. Čebele dvigujejo z opraiševanjem količino semen v letu opraišitve in odločajo o kvaliteti rastlin v prihodnjem letu.

La Belgique Apicole 1—2/69.

J. M.

LOVILNIK ZA ROJE

Švicarski čebelar FURRER opisuje praktično pripravo, da lovi roje. Nekako 10 m pred čebelnjakom in ravno toliko vstran stojita ob času rojev dva stebrička. Pravzaprav ju vsako pomlad vtakne v primerno široki cevi, ki sta vedno na istem mestu. Stebrička merita od tal 180 cm v višino, na vrhu pa je pribita nekako 70 cm dolga in 30 cm široka smrekova deščica. Na spodnjo stran deščice pritrdi vsako pomlad svežo smrekovo skorjo, ker je njen vonj zelo prijeten čebelarjem. Tik pred rojenjem nadrgne to lubje s koščkom starega satja. Zelo ugod-

no vpliva na roje, če je v tem satju še kaj obnožine ali celo medu. Na tako natrto lubje roji izredno radi sedajo. Višek uspeha je dosegel, ko so se neko pomlad na deščici nabrali kar trije roji, vsak lepo sam zase. Nekega pomladnega dne zaradi odsotnosti ni prišel k čebelnjaku. Naslednjega dne zjutraj je našel na lovilniku roj s prejšnjega dne in ga z veseljem vsadil v pripravljeni panj.

Schw. Bienenzeitung 8/69.

J. M.

ČEBELARSKA ŠOLA NA BAVARSKEM

Tretji dan kongresa v Münchnu, torek 5. avgusta je bil določen za dan duševnega odmora. Prirejani so bili trije izleti z avtobusi v različne smeri. Čebelarji so se koj prvi dan opredelili za izlete, ki so bili deloma namenjeni za ogled naravnih lepot Nemčije, obenem pa spojeni z obiski urejenih čebelarstev. Eden od izletov je predvideval obisk čebelarške šole Hausberg. Izletniki so dosegli šolo po 30 do 40 minutnem pešačenju strmo v hrib. Ta šola utegne biti najvišje ležeče čebelarstvo v Nemčiji. Trenutno jo vodi čebelarški strokovni sve-

tovalec H. WEBER. V čebelnjaku je 10 družin v tako imenovanih alpskih ležakih. Zadržniki opazujejo opravljanje čebel skozi stekleno steno iz zraven ležeče učilnice. Čez poletje prirejajo po 12 tečajev, vsak ima po 42 do 45 udeležencev. Vsak tečajnik ima na razpolago brezplačno bivališče in dnevno po 8 mark za hrano. Čebelarška organizacija plačuje tudi vodjo šole, ki je obenem predavatelj. Tak je prispevek Bavarske čebelarke organizacije za napredek domačih čebelarjev.

C. CLAR v Die Bienenzucht 11/1969.

**POROČILO ČEBELARSKEGA KROŽKA
OSNOVNE ŠOLE »FRANJA VRUNČA« ZG. HUDINJA
ZA LETO 1968/69**

VLADO KMECL

Čebelarški krožek na Osnovni šoli »Franja Vrunča« na Zg. Hudinji deluje že nekaj let. Vsako leto se na novo formira; nekateri člani po končani šoli izstopijo, drugi pa se na novo vključijo. V krožek sprejemamo šolarje od petega razreda dalje. Lansko leto in tudi letošnje šteje krožek deset članov. Sestajamo se redno vsakih štirinajst dni. Pozimi imamo predavanja in diskusije v razredu, spomladi pa tudi pred šolskim čebelnjakom. Praktično delamo v glavnem v delavnici za tehniški pouk. Naš krožek ima predsednika in blagajnika, ki ju vsako leto na novo izvolimo izmed članov krožka. Naročeni smo na Slovenskega čebelarja in smo redni člani s polno članarino vključeni v Čebelarstvo družino Vojnik. Vsako leto izdelamo program, po katerem preko šolskega leta študiramo in obravnavamo snov, ki smo si jo postavili s programom.

Na šoli imamo majhen čebelnjak — paviljonček za 4 AŽ panje. V njem imamo dva AŽ panja, ki sta naseljena s čebelami. Imamo tudi eno rezervno družinico, ki jo vsako spomlad preselimo v stekleni opazovalni panj na dva sata. Letos smo kupili nov AŽ panj z denarjem, katerega smo dobili za prodani med v letu 1968.

V letošnjem letu smo iz dveh panjev natočili 27 kg medu, katerega smo prodali in sicer cvetličnega po 1.000, kostanjevega pa po 800 starih dinarjev. Vodja krožka Franc Kolenc je med počitnicami odpeljal čebele na kostanjevo pašo v okolico Frankolovega in zato smo lahko dvakrat točili. Za prodani med smo dobili 25.000 SD, kateri znesek imamo trenutno v blagajni. Za ta denar bomo letos kupili še en nov AŽ panj in orodje.

Ves krožek je bil ob zaključku šolskega leta na izletu v Radovljici, na Bledu in Brniku. Ogljedali smo si letališče Brnik, čebelarški muzej v Radovljici, obiskali čebelarja, ki vodi plemenilno postajo pod Zelenico in si ogledali lepote Bleda. Potovali smo z dvema osebnima avtomobiloma naših šolnikov. Z izletom smo bili izredno zadovoljni.

Odkar imamo krožek na naši šoli, je pričelo na novo čebelariti že sedem članov krožka. V letu 1967 tov. Marjan Cesar, leta 1968 Vili Podjavoršek in Anton Kolenc ter leta 1969 Vlado Kmecl, Jurij Rezar in Jože Kunst. Član krožka Janez Belak pa je dobil čebele od očeta, s katerim čebelarita. Vsi razen Janeza Belaka smo kupili stare AŽ panje, ki smo jih obnovili, čebele in satje pa je podaril vodja krožka. Tako stane vsakega mladega čebelarja prvi naseljen rabljen AŽ panj le 4.000 starih dinarjev. V preteklem čebelarskem letu sta že točila med, Marjan Cesar iz dveh panjev 31 kg in Vili Podjavoršek iz enega panja 14 kg. Vseh sedem mladih čebelarjev ima sedaj enajst naseljenih AŽ panjev, s katerimi čebelarimo. Pri praktičnem delu nam še vedno pomaga vodja krožka, da s skupnimi močmi lažje premagujemo začetne težave v čebelarstvu. Z njim sta tudi Vili Podjavoršek in Marjan Cesar peljala po en AŽ panj na kostanjevo pašo.

Posebnih stroškov z opravljanjem čebel na šoli v tem letu nismo imeli. Satnice smo imeli prihranjene še od prejšnjega leta, okvirje je podaril vodja krožka, sladkor za krmljenje pa smo deloma imeli še od preteklega leta, deloma pa je vodja krožka dopital čebele za zimo s svojim sladkorjem. Vse tri družine sedaj lepo prezimujejo in mislimo, da bodo srečno preživele zimski čas.

POPRAVLJAMO

V 2. številki našega glasila je prišlo do neljube pomote. V rubriki »Mladi čebelarji nam pišejo« ni napisal članek Težave čebelarja-novinca Alojzija Potočnika, ampak Alojzija Potisk.

S tem popravljamo neljubo pomoto.

Uredništvo

VABILO

na XVIII. redni letni občni zbor Zveze čebelarških društev za Slovenijo, ki bo dne 22. marca 1970 ob 8.30 v Ljubljani v dvorani Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje na Miklošičevi cesti števil. 24.

Dnevni red

1. Otvoritev in pozdrav, imenovanje zapisnikarja, volitev treh članov delovnega predsedstva, dveh overovateljev zapisnika, treh članov verifikacijske komisije, pet članov kandidacijske komisije in treh članov volilne komisije.
2. Poročilo upravnega odbora.
3. Poročilo nadzornega odbora.
4. Razprava o poročilih.
5. Predlog o razrešnici.
6. Volitve predsednika, 21 članov izvršnega odbora, 3 članov nadzornega odbora in treh članov častnega razsodišča.
7. Sprejem delovnega programa in finančnega načrta za leto 1970.
8. Sprejem resolucije o preskrbi krmilnega sladkorja v letu 1970.
9. Predlogi in pritožbe članov.
10. Razno.

Če občni zbor ne bo sklepčen ob določeni uri, bo po 13. členu pravil Zveze čez pol ure na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bo sklepal veljavno ob vsakem številu navzočih delegatov.

Društva naj pošljejo morebitne predloge in pritožbe za občni zbor upravnemu odboru Zveze vsaj 7 dni pred občnim zborom. Delegatom naj izdajo poverilnice. Na vsakih 50 članov imajo društva pravico do enega delegata. Za člane štejejo samo tisti čebelarji, ki so plačali članarino Zvezi.

Vabimo, da se udeležijo občnega zbora poleg delegatov tudi drugi člani naše organizacije, ki imajo pravico do razpravljanja, ne pa tudi do glasovanja. Občni zbor bo namreč razpravljal in sprejemal sklepe o zelo važnih zadevah, pomembnih za napredek našega čebelarstva.

V Ljubljani, dne 1. marca 1970.

Tajnik ZČDS:
Boris Modrijan l. r.

Predsednik ZČDS:
Valentin Benedičič l. r.

VABILO

na redni občni zbor Čebelarškega društva Kranj, ki bo 8. marca t. l. ob 8.30 v gostilni »Kokra« (pri Jaku) na Priskovem pri Kranju.

Odbor

Za ZČDS sta se seje udeležila Valentin Benedičič in Boris Modrijan

UO je obravnaval prednačrt Zakona o čebelarstvu in po obširni razpravi sklenil, da se prednačrt obdela v obliki tez, ki naj bi bile prihodnji dan, 10. decembra, izročene ob sprejemu pri Zveznem sekretariatu za gospodarstvo. Za sestavo tez je bila izvoljena posebna tričlanska komisija, ki naj bi jih sestavila po seji UO. Ker pa je bila seja končana šele ob 17. uri, tega ni mogla storiti in je bilo sklenjeno, da bo na sprejemu prihodnji dan izročen samo prednačrt zakona, teze pa pozneje.

Za tem je bilo obravnavano razdeljevanje krmilnega sladkorja v l. 1969 in način razdeljevanja v letu 1970. Ugotovljeno je bilo naslednje:

Razdeljevanje je bilo izvršeno po dveh tiri: po liniji gospodarskih organizacij, ki so jih pooblastile republiške čebelarke zveze in po liniji Poslovnega udruženja, tako da se je dogajalo, da je nekdo vzel sladkor po dveh tiri.

Dogovori, s katerimi so republiške čebelarke zveze poverile razdeljevanje sladkorja gospodarskim organizacijam, niso bili dovolj precizni, tako da so nekatere organizacije to izkoristile in zaslužile na račun onih, ki so vršili prodajo na drobno in na račun čebelarjev.

Do nekaterih rajonov sladkor sploh ni prispel in so čebelarji ostali brez njega.

Nekateri rajoni v SR Hrvatski so bili oskrbljeni s havariranim sladkorjem slabe kakovosti, čeravno je bil ves kontingent sladkorja za to leto popolnoma čist.

Podjetje »Agraria« v Bosni in Hercegovini ter »Medoprodukt« v Srbiji sta ravnali pri razdeljevanju konkretno.

Nekateri distributerji so prodajali sladkor brez potrdila, koliko ima kupec-čebelar panjev.

Kooperantom so bile dane večje količine sladkorja na račun dobavljenega medu gospodarskim čebelarskim organizacijam, tako da je to bilo v škodo drugih čebelarjev.

Na podlagi te razprave je bilo sklenjeno, da se morajo v prihodnji dobi razdeljevanja sladkorja odpraviti vsi nedostatki, do katerih je prišlo v l. 1969, da se doseže, da bo ves kontingent sladkorja za krmljenje dodeljen Savezu, ki bi ga razdelil republiškim čebelarskim organizacijam po številu panjev in da bodo republiške čebelarke zveze osnovni nosilci nadaljnega razdeljevanja. Lahko se dodeli kontingent sladkorja tudi Poslovnemu udruženju, ali le toliko, kolikor

imajo njegove čebelarke organizacije družin, ne pa na podlagi želje čebelarskih gospodarskih organizacij, ki se žele baviti s prometom sladkorja za krmljenje čebel.

Izvoljena komisija je po seji obdelala sprejeta stališča in ves povzetek pismeno izročila dne 10. decembra namestniku zveznega sekretarja za gospodarstvo.

V UO je bil kot podpredsednik kooptiran inž. Vojslav Pržulj namesto dr. B. Konstantinovića, ki bo 9 mesecev v zamejstvu.

V prihodnje naj se na seje UO pošlje iz vsake republike nekdo, ki bo zastopal predsednika, ako bo ta zadržan.

Predlagano je bilo, da naj bi republiške organizacije prispevale za čebelarski dom v Beogradu. Predlog ni bil sprejet, ker se republiške organizacije same le težko vzdržujejo.

Določena je bila delegacija, ki naj bi šla na sprejem v Zvezni sekretariat za gospodarstvo.

Dne 10. decembra ob 9. uri je sprejel delegacijo pomočnik zveznega sekretarja tov. Debrečin. Predsednik Saveza dr. Vasilija Filipović je pomočniku predstavila člane delegacije in mu obrazložila potrebo po sprejemu. Prof. dr. Konstantinović je obrazložil potrebo po izdaji zakona o čebelarstvu, sekretar Adam Djurić problem razdeljevanja sladkorja in potrebo v l. 1970, prof. dr. Vasilija Filipović pa vprašanje predstavljanja čebelarstva doma in v zamejstvu, namreč, kdo naj bi bil predstavnik, ali zastopnik Poslovnega udruženja ali Saveza.

Pomočnik je izjavil, da bo osnutek o čebelarstvu obravnavan, zadeva krmilnega sladkorja pa bo dana v reševanje sektorju Sistem in režim.

Predlagal pa je pomočnik: naj bi Savez predlagal, da bi se v Zvezni gospodarski zbornici formirala komisija za čebelarstvo in da se to stori tudi v republiških gospodarskih zbornicah, kar bi olajšalo reševanje čebelarskih problemov;

da naj Savez pismeno obrazloži svoje stališče o tem, kdo naj predstavlja čebelarstvo doma in v zamejstvu in da to obrazložitev preda Sektorju za mednarodno sodelovanje v Zveznem sekretariatu za kmetijstvo in

da naj Savez pismeno predlaga, da naj se nekdo od čebelarskih strokovnjakov uvrsti v že obstoječo komisijo za pesticide pri Zveznem sekretariatu za gospodarstvo.

V komisiji za pesticide se s pismeno obrazložitvijo predlaga prof. dr. Vasilija Filipovič.

Glede formiranja komisije za čebelarstvo v Zvezni gospodarski zbornici naj inž. Pržulj in sekretar Djurić zaprosita za sprejem, da ugotovita možnost ustanovitve take komisije.

Pismena obrazložitev potrebe ureditve distribucije krmilnega sladkorja je bila izročena pomočniku Debrecinu, ki je ob tej priliki izjavil, da bo obrazložitev odstopil sektorju Sistem in režim. Ker je od izročitve že poteklo mesec dni, se bosta predsednik in sekretar pozanimala pri tem sektorju, kaj je bilo na tem storjenega. Pri tej priliki bosta ponovno obrazložila pravičnost in koristnost rešitve v smislu predloga Saveza ter skušala doseči, da se ta problem vendar že zaključi.

Predsednik in sekretar bosta predložila pismeno obrazložitev in zahtevo, da se prizna Savez kot predstavnik čebelarstva doma in v zamejstvu Sektorju za mednarodno sodelovanje pri Zveznem sekretariatu za gospodarstvo. Ob tej priliki bosta tudi ustmeno pojasnila potrebo take rešitve.

Iz Bukarešte je prispel dopis o možnosti nabave Fumidila B po ceni 1.84 Dol. fco. romunska meja.

Knjigo o referatih na kongresu v Marylandu je mogoče naročiti po ceni 7 Dol. pri Editions Apimondia Bucuresti, Romania, Casuta postala Nr. 100.

Savez bo naročil časopis Apiacta za leto 1970 v nemškem jeziku in se včlanil pri mednarodnem društvu Apimondia.

Pčelarski savez Hrvatske je predlagal, da naj bi Savez ukrenil potrebno, da se prepreči ali pa z zaščitno carino zmanjša uvoz medu iz zamejstva. Del zaščitne carine naj bi dobil Savez za financiranje njegovih akcij. Sklene se, da naj inž. Ivković dobi zadevne podatke pri Zveznem zavodu za statistiko, o čemer naj se obveste republiške zveze zaradi objave v njihovih časopisih.

Savez Hrvatske tudi opozarja, da Savez pčelarskih društev Makedonije že nekaj let manj aktivno sodeluje pri delu Saveza. Bilo bi pa to potrebno, da bi Savez imel za dosego polnega uspeha in akcij za seboj vse jugoslovansko čebelarstvo Sklene se, poslati Savezu Makedonije pismo, s katerim naj se naprosijo, da sporoče svoje stališče in razpoloženje za bolj aktivno sodelovanje v Savezu.

Savez pčelara SR Crne gore je sporočil, da so se pri njih pojavile pri prodaji sladkorja nepravilnosti in težave s podjetjema »Crnagorakoop« in »Centroprom«. Prošijo za intervencijo

OBČNI ZBOR ČEBELARSKE DRUŽINE TACEN

Na decembrsko nedeljo 1969 smo imeli čebelarji tacenske družine svoj redni letni občni zbor. Udeležba je bila skoraj polnoštevilna, vendar pa moram resnici na ljubo povedati, da sem bil kot mlad čebelar edini in da pravzaprav mladih v naših vrstah sploh nimamo. To pa ni samo naš problem, ampak problem celotnega slovenskega čebelarstva.

Prisotni so bili tudi čebelarji iz medvoškega konca, med katerimi sem poznal tov. Bukovška in njegova dva fanta, kakor tudi iz čebelarske družine Skaručna. V prvem delu letnega zбора smo poslušali predavanje dr. Jožeta Riharja o gozdnem medenju. Predavatelj je po svojem opisu gozdnega medenja iz praktičnih opazovanj, povezano s teorijo, odgovarjal na vprašanja čebelarjev. Predavanje je trajalo dobro uro in pol. Nato je sledil že standardni del občnega zбора. Najprej poročila o delu v preteklem letu,

nato razrešnica starega odbora in izvolitev novega. Naš novi predsednik je zopet postal tov. Anton Novak, tajnik pa tovariš Kastelec. Sledil je pogovor o načrtih v prihajajočem letu. Prav tako smo se pogovarjali o gradnji čebelarske šole, o čemer nam je nekaj več povedal naš predsednik tov. Valentin Benedičič. Tacenski čebelarji podpiramo prizadevanje ZČDŠ za gradnjo šole. Precej besed je bilo tudi na račun sladkorja. Čebelarji so se pritoževali nad neurejenim poslovanjem oziroma delitvijo sladkorja. Popolnoma se strinjamo z mnenjem tov. Benedičiča, da bi morala o delitvi s polno odgovornostjo odločati ZČDS.

Še eno leto je tako za nami; v prihodnjem pa si želimo še večjih uspehov in seveda polne posode medu. Enako želimo vsem družinam in njihovim čebelarjem ter jih tovariško pozdravljamo.

Miha Marenče

ČEBELARSKO PREDAVANJE V SELNICI OB DRAVI

Čebelarška družina Selnica ob Dravi je dne 31. 8. 1969 priredila pri novem čebelnjaku tov. Zalerja na Fali čebelarški sestanek s strokovnim predavanjem. Na željo tov. Zalerja je bil svečano predan v upravljanje njegov novi čebelnjak. Med otvoritvenim programom je predsednik družine tov. Franc Lavrenčič pozdravil vse navzoče, posebej še predavatelja tov. Franca Lobnika iz Maribora in zastopnika Čebelarškega društva Maribor tov. Ula. Članu družine, tov. Zalerju, pa je zaželel veliko uspeha pri nadaljnjem čebelarjenju v novem čebelnjaku.

Sledilo je predavanje tov. Lobnika o čebelarjevih opravilih v jeseni in spomladi ter o čebeljih boleznih, kateremu so navzoči z zanimanjem sledili. Po končanem predava-

nju smo v bližnjem gozdiču ob dobro pripravljene zakuski in domači kapljici izmenjali še veliko osebnih doživljajev v čebelarstvu.

Ob tako prijetnem razpoloženju in domači pesmi sta nas mimogrede s svojima soprogama obiskala tudi odbornika Čebelarškega društva Maribor tovariša Pukl in Kamenšek in zaželela družini še veliko uspeha.

Članstvo si v prihodnje še želi takšnih sestankov in predavanj in se predavatelju prav prisrčno zahvaljuje.

Ob priliki otvoritve čebelarškega doma (Antona Janše) v Križevcih je nekaj članov izkoristilo to priliko tudi za izlet preko Slovenskih goric. Tudi takšnih izletov si članstvo še želi.

Čebelarška družina
Selnica ob Dravi

Čebelarška družina Selnica ob Dravi

ČEBELARŠKE DRUŽINE

naprošamo, da poskrbe, da nam bivši člani-naročniki, ki so list Slovenski čebelar odpovedali šele po izidu prvega zvezka v

letu 1970, t. j. po 1. 1. 1970., vrnejo prvo številko. Hvala!

Uprava SČ

Na občnem zboru Čebelarke družine Domžale smo počastili enega najstarejših čebelarjev pri nas, zvestega in dolgoletnega člana Karla Koširja iz Domžal.

Slavljenec je bil rojen 6. XII. 1889 v Domžalah. Že v zgodnji mladosti je vzljubil čebele. Komaj 14 let star je kupil prvega kranjiča za 6 goldinarjev in postal čebelar. Kmalu je začel čebelariti v dunajčanih, a pozneje se je oprijel žnideršičevih panjev, ki jih je tudi sam izdeloval. Ko se je l. 1909 včlanil v čebelarstvo podružnico Krtina, se je naročil tudi na Slovenskega čebelarja, katerega zvest naročnik je še danes. L. 1923 je z drugimi domžalskimi čebelarji ustanovil Čebelarstvo podružnico Domžale in vodil tajniške posle do druge svetovne vojne.

Po vojni mu je kmalu umrla žena, da je moral biti svojim štirim otrokom tudi mati. Sam je opravljal vsa dela, a tudi za čebele je našel čas. S pokojnim Končanom je vozil čebele v razne paše, celo v Vojvodino. Dnevno opazuje svoje čebele in zapisuje stanje tehnic, izlet čebel in vreme. Sam je specialist za kuho voska in je veselje videti njegove voščene pogače.

Kljub visokim letom je naš jubilar še vedno mladostno čil in delaven. Posebno rad pripoveduje mlajšim čebelarjem o svojem življenju in delu s čebelami.

Ob njegovem lepem jubileju so domžalski čebelarji sklenili, da predlagajo Zvezi ČDS, naj ga odlikuje z odlikovanjem A. Janše III. stopnje.

Čestitkam njegovih ožjih tovarišev in prijateljev se pridružuje tudi Čebelarstvo društvo Kamnik-Domžale in mu želi, da bi še dolgo zdrav in vnet živel s svojimi čebelami.

Čebelarstvo društvo Kamnik — Domžale

Osemdesetletnik
K. Košir pred svojim
čebelnjakom
z vnučkom

ZAVOD ZA ČEBELARSTVO

Ljubljana, Rožna dolina c. XIX. št. 2, sprejme v delovno razmerje

1. mlajšega čebelarja,
2. sezonskega čebelarja
3. tehnika, agronoma ali biologa.

Pogoj: Veselje do dela s čebelami. Odslužen vojaški rok. Pod točko 3. še veselje do raziskovalnega dela. Stanovanja ni. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Pismene ponudbe sprejemamo do zasedbe delovnih mest.

ODLIKOVANJE AVSTRIJSKE ČEBELARKE Z REDOM ANTONA JANŠE II. STOPNJE

V soboto, dne 6. decembra, je izročilo Čebelarstvo društvo v Mariboru na svoji slavnostni seji avstrijski čebelarici ge. Pavli Granitz iz Gradca red Antona Janše II. stopnje. Sejo je začel predsednik društva tov. Peter Močnik. Pozdravil je avstrijske goste ter domače člane UO

ter dal besedo tov. Lojzetu Struni. V svojem slavnostnem govoru je le-ta utemeljil podelitev tega odlikovanja ge. **Pavli Granitz**, članici Čebelarskega društva Gradec-Vzhod. Med drugim je navedel, da so bili člani UO mariborskega čebelarskega društva na svojem izletu, dne 20. julija v Avstriji presenečeni nad vzornim čebelarjenjem pri ge. Granitz v Werendorfu v bližini Gradca. Poleg vzorne vzgoje matic je razstavila in pokazala ga. Granitz vse predmete, potrebne za dobro vzgojo matic. Poleg tega pa tudi razne lastne izdelke iz voska in medenih slaščic, kar vse je namenjeno za prodajo. Vse je bilo zanimivo in privlačno. Po ogledu te čebelarke dejavnosti, so se odpeljali izletniki po lepi štajerski deželi k raznim stojiščem čebelarskih družin te velečebelarke. Vsa ta stojišča so se nahajala v legah nad 500 m ob robovih gozdov, njiv in senožeti. Družine na vseh stojiščih so vzorno oskrbovane in povsodi je bilo ugotoviti spretno roko izkušene čebelarke.

Na najvišjem stojišču, **Reinischkoglu** (1052 m), smo se neprisiljeno pogovarjali o težavah in neprijetnostih obojestranskega čebelarstva in pa tudi glede poteka vnovčenja pridelanega medu. Pri tej priliki so tudi sklenili člani našega odseka za priznanja in odlikovanja, da naj bi se podelil ge. Pavli Granitz red **Antona Janše** II. stopnje, kar je bilo od ostalih članov navzočega odbora z odobravanjem sprejeto. Ga. Pavla Granitz si je zaslužila to odlikovanje s svojim vzornim čebelarjenjem, o čemer so se mogli vsi člani sami prepričati na posameznih stojiščih čebeljih družin. Poleg tega skrbi za dober razvoj čebelarstva v svojem

kraju Werendorfu. Vsem čebelarjem svojega okoliša požrtvovalno pomaga pri njihovih začetnih in poznejših čebelarskih opravilih ter jih poučuje o smotni vzgoji čebeljih družin. Poleg vsega pa se tudi z veseljem udeležuje sestankov naših in avstrijskih čebelarjev.

Obiskovala je čebelarstvo šolo ter razne čebelarske tečaje in je končno dobila tudi naslov »čebelarskega mojstra« kot prva ženska v Avstriji. Povečala je svoje prvotno malo število družin na preko 200 napolnjenih panjev.

Zaradi tega velikega dela in uspeha v tej gospodarski panogi, smo gospej izročili navedeno odlikovanje, katerega je bila izredno vesela in se je čutila zelo počaščeno.

V zahvali po prejemu odlikovanja je gospa poudarila, da jo je do sedanjega uspeha privedlo le delo in študij ter raziskave pri njenem čebelarjenju. Razumno in smiselno gojenje čebelnih družin, razvoj narave same ter izkoriščanje vsake ugodne prilike v razvoju cvetenja, da čebelarju zadoščenje v njegovem smotrnem delu. Kar daš družinam, dobiš v drugi obliki povrnjeno.

Pred zaključkom slavnostne seje se je oglasil k besedi še predsednik Čebelarskega društva Gradec-Vzhod g. **Leopold Ernegger**. V izbranih besedah se je zahvalil za izredno počastitev, izkazano njihovi članici v svojem in v imenu navzočih avstrijskih čebelarjev. Izročeno odlikovanje je smatral tudi za priznanje delu, ki ga vrše ostali sosedni čebelarji.

Meje nas skoraj več ne ločijo. Tako mora iti tudi naše delo vzporedno za dobrobit in razvoj čebelarstva na obeh straneh državne meje, za katere prehod ni skoraj nobenih ovir več. Naš uspeh bo v pogostih medsebojnih stikih in sestankih. V tem smislu je želel vsem navzočim v prihodnjem letu lep uspeh.

Želeti je pri vsem le, da bi se započeto medsebojno delo naših in avstrijskih čebelarjev nadaljevalo in kar najbolje uspevalo v obojestransko zadovoljstvo. Tudi odlikovanje Antona Janše naj služi kar najboljši medsebojni povezavi.

Lojze Struna

BARVANJE MATIC

Po tihem dogovoru so barve za označevanje rojstnega leta matic obvezne za vse vzrejevalce na svetu. Zato prinašamo pregled barv v preteklih letih in za tri nadaljnja leta:

rdeča	bela	modra	zelena	rumena
1963	1964	1965	1966	1967
1968	1969	1970	1971	1972

ZLATA POROKA DOLGOLETNEGA ČEBELARJA

V soboto, 15. novembra 1969, sta praznovala 50-letnico skupnega življenja ANTON in METKA ERŽEN iz Kranja, Zlato polje.

Anton Eržen je dolgoletni čebelar in izhaja iz starega čebelarskega rodu Erženov na Visokem pri Kranju. Anton čebelari že polnih 60 let. Odlikovan je bil z redom ANTONA JANSKA III. stopnje.

Kranjski čebelarji jima želimo še mnogo srečnih in zdravih let. Prav tako tudi uspešnega čebelarjenja in veselja pri svojih čebelicah.

Za čebelarsko društvo Kranj
Slavko Celestina

Ob 50-letnici poroke

PRIJETEN ČEBELARSKI SESTANEK ČEBELARJEV DRUŠTVA ŠKOFJA LOKA

UO društva je v novembru organiziral predavanje, na katerem je predaval tovariš Franc Lobnik iz Maribora. Dokaz, da si čebelarji takih predavanj zelo želimo, je bila velika udeležba, saj se je zbralo 56 članov našega društva. Zelo zbrano smo poslušali izvajanje tov. Lobnika, ki se je izkazal kot mojster besede in čebelarjenja. Čebelarsko tematiko nam je lepo podal v vsem razumljivem jeziku.

V živahnem kontaktu z udeleženci, ki so postavljali številna tehtna vprašanja in za nje dobili izčerpne odgovore, je peturno predavanje kar prehitro minilo.

Izkazalo se je, da je čebelarska tematika zelo obširna. Zato bomo morali v prihodnje predavanja organizirati vsaj dvakrat letno. Tako se je izrazilo več članov in poizkušali jim bomo ustreči.

Po predavanju se je tov. Lobnik oglasil še pri našem znanem članu Virmašanu, ga pozdravil in se z njim pomenil o nekaterih vprašanjih iz čebelarske prakse.

Na tem mestu se zahvaljujem tov. Lobniku za predavanje, delavski univerzi v Škofji Loki pa za finančno pomoč in obljubo, da bo tudi v prihodnje skrbela za strokovno vzgojo čebelarjev.

Anton Pogačnik

MARTIN ŠIVIC

Rojen na Rakitni, ki je bila njemu kot tudi večini viških čebelarjev pri srcu ne le v letih hojinega medenja, ampak tudi drugače, ga je vedno na novo gnalo v rojstni kraj, ki je postal zadnja leta splošno znana izletniška točka ljudi, željnih svežega zraka. Tam je 21. 10. 1906 ugle-

dal luč sveta. S čebelami je bil nerazdružljivo zvezan od leta 1946 naprej. Vedrega značaja je bil, vedno prijeten na sestankih in vedno pripravljen prijeti za kakršnokoli delo. Kratka huda bolezen ga je odtrgala od družine, čebelic in prijateljev. Čebelarica družina Vič mu je poklonila venec cvetja v slovo. Od njega smo se poslovili 24. julija 1969. Naj mu bo lahka zemlja!

Čebelarica družina Vič

MATIJA KUKOLA

V ponedeljek, 5. januarja smo se čebelarji in domačini poslovili od dobrega tovariša in čebelarja, Matije Kukola s Cvena pri Ljutomeru. Zapustil nas je v 79. letu starosti, živel je skromno in tiho ter nudil mnogim mladim čebelarjem pomoč in nasvete, saj je čebelaril čez

60 let. V čebelarskem društvu je bil agilen odbornik vse od osvobodjenja, le pred nekaj leti ga je zaradi starosti in boleznih zamenjal mlajši čebelar. Naš Matjaž, kot smo ga klicali, je v čebelarski organizaciji sodeloval že v stari Jugoslaviji in se tudi po osvobodjenju ves čas zanimal za čebelarsko organizacijo. S svojimi prispevki v Slov. čebelarju je doprinesel k uredbi o ajdovih pasiščih ter sodeloval z drugimi sestavki iz čebelarske prakse. Bil je neutruden čebelarski funkcionar, vesten odbornik, navzoč pri vseh sejah, izvedel je vse zadane naloge ter sodeloval pri vseh akcijah, ki si jih je postavilo društvo kot svojo nalogo.

Za njegovo požrtvovalno delo mu je društvo ob 50-letnici čebelarskega dela podelilo častno diplomo ter ga imenovalo za

častnega odbornika. Leta 1964 je prejel odlikovanje Antona Janša II. stopnje.

Ne samo njegove čebelice pač pa tudi njegovi sodelavci smo z Matjažem izgubili mnogo, oddolžili smo se mu le s tem, da smo ga na zadnji poti kljub neugodnemu vremenu spremili do groba, kjer se je od njega poslovil njegov ožji sodelavec in član občinske skupščine tov. Milan Babič.

Ohranimo ga v častnem spominu, spomin na njega pa naj nam bo vedno vzor čebelarja in funkcionarja ter spodbudnik za delo čebelarske organizacije in pomoč mladim čebelarjem!

Janko Belec

FRANC KONČAN

Dne 10. januarja 1970 smo pokopali v Domžalah predsednika našega društva, Franca Končana. Vedeli smo, da je bil hudo bolan, pa vendar je njegova smrt težko prizadela vse čebelarje, posebno njegove prijatelje in ožje sodelavce.

Pokojni je bil rojen 28. novembra 1887 v Domžalah. Bil je velik ljubitelj narave — bil je lovec in ribič — in tako je kmalu vzljubil posebno čebele. Po prvi svetovni vojni je začel z naprednim čebelarstvom. Takoj se je vključil v čebelarsko organizacijo in postal agilen društveni delavec. Bil je priznan in povsod zelo upoštevan ključavničarski mojster, posebno v preciznih in umetnih delih. Njegova dela je visoko cenil tudi pokojni arhitekt profesor Plečnik. Poleg svojega poklicnega dela je vedno našel čas za svoje ljubljene čebele.

Po drugi svetovni vojni je s tov. Janežičem in Zupanom ustanovil čebelarsko podružnico, ki je obsegala ves bivši kamniški okraj. Z njegovim prizadevanjem so bile ustanovljene na vsem območju čebelarske družine. Mnoge čebelarje je obiskoval sam, jim pomagal in jih posebno ob slabih letinah bodril in jim dajal poguma.

Svoje čebele je kot napreden čebelar vozil v pašo v razne kraje, celo v Vojvodino. Pa tudi druge čebelarje je pridobival za prevoze v pašo.

Čebelarji so ga izvolili za svojega predsednika in na tem mestu je ostal do smrti. Leta 1962. ga je Zveza ČDS odlikovala za

njegove zasluge za čebelarstvo z redom A. Janše II. stopnje, ob njegovi 80-letnici pa ga je Čebelarstvo društvo Kamnik—Domžale imenovalo za svojega častnega člana.

Kako je bil pokojni povsod spoštovan in priljubljen, je pokazal njegov pogreb, kakršnega Domžale še niso videli.

Čebelarstvo društvo
Kamnik—Domžale

JOŽE LUKANČIČ

Neizprosna smrtna kosa je iztrgala iz naših vrst vnetega in prizadevnega čebelarja. Dne 9. 8. 1969. smo pospremili k zadnjemu počitku JOŽETA LUKANČIČA — dolgoletnega odbornika in enega od ustanoviteljev Čebelarstva društva Logatec.

Jože Lukančič se je rodil 25. 4. 1904. kot deseti otrok kmečkim staršem v Zavrzcu pri Logatcu. Kot samostojen obrtnik čevljarke stroke je deloval v Logatcu vse do 1941. leta, ko ga je okupator začel preganjati. Bil je več mesecev zaprt v ljubljanskih zaporih, nato pa interniran v Italiji.

Po končani vojni je posvetil veliko ljubezen čebelicam. Bil je zelo vnet čebelar in velik prijatelj narave. Kot samouk mizar si je izdelal ličen uljnjak in ga napolnil z lastnorčno izdelanimi panji. Pri svojih čebelicah je razmišljal in snoval načrte za splošen napredek čebelarstva. Kot zelo dober in preprost tovariš je bil vedno pripravljen pomagati bližnjemu z nasvetom ali pa tudi gmotno. Posebno se je zavzemal za izobraževanje čebelarjev. Vestno je prebiral

Slovenskega čebelarja, v družini pa je bil pobornik za ustanovitev strokovne knjižnice, katero je tudi sam vodil. Vedno je imel navado reči: »Več ljudi več ve, zato čitaj, poslušaj in delaj!«

Pri čebelarjih in tudi pri drugih vaščanih je bil zelo priljubljen; o tem priča veliko spremstvo na njegovi zadnji poti. Ob odprtem grobu se je od njega v imenu društva poslovil predsednik Čebelarstva društva Logatec z ganljivim nagovorom ter mu izrekel priznanje in zahvalo za njegovo delo in trud v društvu, ki je že in bo še obrodilo sadove v našem društvenem življenju kot tudi v njegovem čebelnjaku, kjer je delo prevzel njegov sin.

Dragi Jože, mirno počivaj v zemlji, ki si jo tako ljubil, mi Te bomo ohranili v lepem spominu — ostal nam boš svetel vzgled požrtvovalnosti in nesebičnega dela.

Čebelarstvo društvo Logatec

FRANC GALE

V 85. letu starosti nas je zapustil potem, ko je 38 let med nami hodil isto pot, pasel čebele in se aktivno udeleževal v čebelarstvu organizaciji. Rojen je bil 20. 11. 1884 v znani viški družini. Po poklicu je bil strojevodja. Že pred drugo svetovno vojno je prevažal panje v Vojvodino in Liko. Bil je dobrodušne narave in nam bo kot tak ostal v najlepšem spominu. K zadnjemu počitku smo ga 15. 7. 1969 spremlili tudi viški čebelarji in mu poklonili vernec v slovo.

Čebelarstva družina Vič

JANEZ BRENKUŠ

Po dolgi in težki bolezni je umrl član naše čebelarstva družine tovariš Janez BRENKUŠ, star 75 let.

2. marca 1969. smo ga spremili k večnemu počitku.

Dolgo vrsto let je bil dober čebelar. Redno se je udeleževal naših sestankov in je rad z nasveti pomagal vsakomur, zlasti še mladim čebelarjem.

Imel je lep svoj dom ter prijetno urejen čebelnjak, poln AŽ panjev, ki jih je dobro in skrbno čuval in se pri njih kratkočasil. Pridne čbelice pa so mu njegov trud povrnilo z medom. Tudi svojo hčerko je vzgojil v dobro čebelarko, ki odslej skrbi za njegov čebelji rod.

Pokojni je bil plemenitega srca. Vsa njegova družina je med vojno mnogo žrtvovala za našo narodnoosvobodilno borbo. Na njegovi zadnji poti ga je spremljalo številno občinstvo, s čemer je dokazalo, da je bil pokojnik priljubljen kot človek in čebelar.

Naša čebelarstva družina ga bo ohranila v najlepšem spominu.

Čebelarstva družina
Dovje — Mojstrana

PRODAM

15 čebelnih družin brez panjev na 10 satov. **Boris Modrijan, Ljubljana, Ravbarjeva ul. 10, telefon 323 849, ali tajništvo ZČDS, Cankarjeva 3/II.**

deset naseljenih AŽ-panjev na 10 satov in prazne AŽ-panje. Nadalje prazen čebelnjak za 24 oziroma 29 panjev po nizki ceni. **Anton Hrovat, Maribor, Smetanova 34.**

12 čebelnih družin v AŽ-panjih; s panji ali brez. Cena ugodna. **Janez Polajnar, Cerklje na Gorenjskem, št. 77.**

deset čebelnih družin po 10 satov brez panjev z mladimi maticami; družine so zdrave. **Peter Zupan, Zalog 57, Cerklje na Gorenjskem.**

zaradi onemoglosti 8 naseljenih AŽ panjev z delavnimi maticami po ugodni ceni. **Ivan Dunkel, Stanovsko 26, Poljčane.**

čebelnjak s 7 naseljenimi in 11 praznimi AŽ-panji, točilo, omaro in orodje. **Janez Mrhar, Stanežiče 21, pošta Šentvid/Ljubljana.**

20 praznih panjev na 10 satov, 10 prasilčkov na 4 sate — še nerabljeni. **Srebrnič, Solkan, Nova Gorica, Pionirska 17.**

20 naseljenih AŽ-panjev z mladimi maticami. **Stanko Kopač, Ljubljana, Vodnikova 173, telefon 55 272.**

glasilo »Slovenski čebelar« — letnike 1967, 1968 in 1969. **Franc Eman, Vuhred,**

V SKLAD

za gradnjo ČIC so prispevali: Anton Kobentar iz Radomlja (prispevek namesto venca na grob pok. Franca Resmana 50 din, ČD Ajdovščina (žebli) 232 din, Rudi Zamuda iz Ljubljane 27 din, Miško Oblak iz Ljubljane 10 din, ČD Predoslje 32 din, ČD Kranj 87 din, neimenovani 6 din, obresti naložbe za l. 1969 = 11.783.30 din, poslovni dobiček leta 1969 = 13.000 din. **Stanje dne 31. 12. 1969 = 300.340.08 din.** Nadalje so prispevali:

Franc Mlakar iz Ljubljane 2 din, ČD Zagorje (žebli in znaki) 300 din, ČD Domžale—Kamnik (opeka) 2.000 din, Anton Miklič iz Ljubljane 5 din, dr. Radovan Bratina iz Postojne 69.75 din, ČD Velesovo 24 din, Jože Kovač iz Predoselj 20 din, ČD Maribor (žebli) 220 din, ČD Ilirska Bistrica (značke, žebli) 125 din, Srečko Vuzem iz Jasnovca 10 din in Stanko Vukosav iz Ljubljane 11 din. **Stanje dne 6. 12. 1970 = 303.172.23 din.**

Kotek & Tobus

IMPORT — EXPORT • LJUBLJANA

odkupi vse vrste kož, tudi divjadi

Obiščite našo trgovino visoke mode »BOUTIQUE« v poslovni stavbi, Miklošičeva cesta 5

industrija
stavbenega pohištva
ribnica - dolenjsko
slovenija - jugoslavija

V-1/3

Telefon:
Direktor: (061) 87-050
Šef prodaje: (061) 87-069
Stavbeno pohištvo: (061) 87-068
Telegram: »INLES« RIBNICA

Kompletno stavbeno pohištvo

za vaš dom in okus!

PRODAJA NA KREDIT!

PRODAJNA SKLADIŠČA: (industrijske prodajalne)

BEOGRAD, ul. 29. november 188, tel. 011-662-910
NIŠ, ul. Dimitrija Tucovića b. b., tel. 018-23-137
RIBNICA, Partizanska ulica 96 a, tel. 061-87-099
SLAVONSKI BROD, Svačićeva ul. 1, tel. 055-41-026
VINKOVCI, ul. Moše Pijade 101, tel. 056-22-682

ZAHTEVAJTE NAŠE PROSPEKTE!